

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЧЕРНІГІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНОЛОГІЧНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ**

ФІНАНСОВИЙ АНАЛІЗ

**Методичні вказівки до самостійної роботи
для студентів освітньо-кваліфікаційного рівня «бакалавр»
галузі знань 07 – Управління та адміністрування
спеціальності 072 – *Фінанси, банківська справа та страхування***

Затверджено
на засіданні кафедри фінансів,
банківської справи та
страхування
Протокол № 6 від 28.10.2019 р.

Фінансовий аналіз. Методичні вказівки до самостійної роботи для студентів освітньо-кваліфікаційного рівня «бакалавр» галузі знань 07 – Управління та адміністрування спеціальності 072 – Фінанси, банківська справа та страхування / Укл.: Кальченко О.М., Шишкіна О.В. – Чернігів: ЧНТУ, 2019. – 84 с.

Укладачі: Кальченко Ольга Миколаївна, кандидат економічних наук, доцент
Шишкіна Олена Вікторівна, кандидат економічних наук, доцент

Відповідальний за випуск: Дубина Максим Вікторович, завідувач кафедри фінансів,
банківської справи та страхування,
доктор економічних наук, професор

Рецензент: Панченко О.І., кандидат економічних наук, доцент кафедри
фінансів, банківської справи та страхування Чернігівського
національного технологічного університету

ЗМІСТ

ВСТУП	5
ЗМІСТ ДИСЦИПЛІНИ	6
ТЕМА 1 ЗНАЧЕННЯ Й ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ФІНАНСОВОГО АНАЛІЗУ	11
ТЕМА 2 ІНФОРМАЦІЙНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ФІНАНСОВОГО АНАЛІЗУ.....	16
ТЕМА 3 АНАЛІЗ МАЙНА ПІДПРИЄМСТВА.....	23
ТЕМА 4 АНАЛІЗ КАПІТАЛУ ПІДПРИЄМСТВА.....	29
ТЕМА 5 АНАЛІЗ ФІНАНСОВОЇ СТІЙКОСТІ ПІДПРИЄМСТВА.....	36
ТЕМА 6 АНАЛІЗ ПЛАТОСПРОМОЖНОСТІ ТА ЛІКВІДНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА.....	42
ТЕМА 7 АНАЛІЗ ФІНАНСОВИХ РЕЗУЛЬТАТІВ ДІЯЛЬНОСТІ ТА РЕНТАБЕЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА.....	48
ТЕМА 8 АНАЛІЗ ДІЛОВОЇ АКТИВНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА.....	55
ТЕМА 9 АНАЛІЗ ГРОШОВИХ ПОТОКІВ ПІДПРИЄМСТВА.....	61
ПИТАННЯ ДО ЕКЗАМЕНУ.....	69
РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА.....	71
ДОДАТКИ.....	77

ВСТУП

Розвиток вітчизняної економіки, перехід підприємств до сучасних економічних механізмів управління потребує створення сучасних методичних підходів до оцінки фінансового стану суб'єктів господарювання. Залежно від поставленої мети фінансовий аналіз може використовуватися для оцінки фінансової стійкості, рентабельності, ліквідності та платоспроможності підприємства, виявлення внутрішніх резервів господарської діяльності, вибору напрямків інвестиційної політики, а також прогнозування фінансової діяльності.

«Фінансовий аналіз» є курсом циклу дисциплін професійної та практичної підготовки студентів спеціальності 072 «Фінанси, банківська справа та страхування». Викладення дисципліни «Фінансовий аналіз» зумовлено необхідністю оволодіння студентами науковими основами проведення фінансового аналізу та розуміння внутрішньої сутності фінансово-економічних явищ і процесів, що відбуваються на підприємстві.

Предметом вивчення навчальної дисципліни є методи і способи аналізу фінансового стану та фінансових результатів діяльності підприємств.

Метою дисципліни «Фінансовий аналіз» є формування системи знань із теорії та практики фінансового аналізу, оволодіння теоретико-методологічними основами здійснення фінансового аналізу, спрямованого на прийняття ефективних, обґрунтованих управлінських рішень, набуття практичних навичок щодо експертної оцінки фінансово-господарської діяльності та внутрішніх резервів зміцнення фінансового стану підприємства.

Основними завданнями дисципліни «Фінансовий аналіз» є:

- з'ясування сутності та значення фінансового аналізу, оволодіння знаннями з його основ, фінансово-економічного механізму, методами та прийомами здійснення;
- узагальнення джерел та особливостей інформаційного забезпечення фінансового аналізу на підприємствах різних галузей, сфер діяльності та форм власності;
- опрацювання комплексу показників оцінки фінансового стану підприємства та їх класифікації, методичної послідовності та порядку розрахунку, методів оцінювання;
- ознайомлення з порядком та методами аналізу стану та використання оборотних активів підприємства;
- застосування на практиці методів оцінювання вхідних та вихідних грошових потоків підприємства;
- засвоєння методів оцінювання майна підприємства;
- оволодіння методами аналізу капіталу підприємства;
- вивчення методичних принципів оцінювання ліквідної та платоспроможності, фінансової стійкості та ділової активності, інвестиційної привабливості підприємства;
- оволодіння методами оцінювання фінансових результатів та рентабельності підприємства;
- опанування методами діагностики ймовірності банкрутства суб'єкта господарювання.

Метою даних методичних вказівок є закріплення і поглиблення знань з курсу “Фінансовий аналіз” та формування практичних навичок проведення аналізу і розробки обґрунтованих пропозицій щодо підвищення ефективності виробничо-фінансової діяльності підприємства.

Методичні вказівки призначені для застосування в навчальному процесі студентами денної форми навчання під час аудиторних занять і самостійної роботи та студентами заочної форми навчання для самостійного вивчення курсу.

Наведений список використаних джерел дає можливість поглибленого вивчення курсу та проведення самостійних теоретичних досліджень у сфері фінансового аналізу.

ЗМІСТ ДИСЦИПЛІНИ

Тема 1. Значення й теоретичні основи фінансового аналізу

Необхідність та сутність фінансового аналізу. Фінансовий аналіз як частина економічного аналізу фінансово-господарської діяльності підприємства. Взаємозв'язок фінансового аналізу і фінансового стану підприємства. Фінансовий аналіз як система способів накопичення, опрацювання, трансформації та використання інформації фінансового характеру з метою забезпечення життєдіяльності господарюючого суб'єкта.

Зміст і функціональне призначення фінансового аналізу. Особливості та завдання фінансового аналізу. Основні елементи фінансового аналізу: суб'єкти, об'єкти, предмет фінансового аналізу. Напрямки та принципи фінансового аналізу, етапи проведення.

Класифікація видів фінансового аналізу за користувачами, часом, метою та обсягом дослідження. Зовнішній та внутрішній аналіз, їхня порівняльна характеристика. Основні завдання зовнішнього фінансового аналізу. Мета внутрішнього фінансового аналізу.

Методи та прийоми аналізу. Сучасний метод, методика та науковий інструментарій фінансового аналізу. Класифікація методів фінансового аналізу: неформалізовані та формалізовані. Формалізовані економіко-математичні та економіко-статистичні методи. Методи аналізу фінансової звітності: горизонтальний, вертикальний, коефіцієнтний, трендовий, факторний, порівняльний аналіз. Взаємозв'язок методів і прийомів аналізу.

Класифікація користувачів фінансового аналізу. Формулювання мети фінансового аналізу залежно від користувачів фінансової інформації.

Експрес-аналіз фінансового стану: мета та етапи проведення. Показники експрес-аналізу фінансового стану підприємства.

Тема 2. Інформаційне забезпечення фінансового аналізу

Джерела інформації для проведення фінансового аналізу. Вимоги до значущості, повноти, своєчасності, достовірності, зрозумілості, порівнянності, ефективності інформаційної бази фінансового аналізу. Види звітності підприємств. Зміст і поняття фінансової звітності підприємства та її види.

Характеристика форм фінансової звітності. Головна мета аналізу фінансової звітності. Принципи складання фінансової звітності. Система показників інформаційного забезпечення фінансового аналізу, що формуються із зовнішніх джерел та внутрішніх джерел.

Значення бухгалтерського балансу для фінансового аналізу діяльності підприємства. Методичні принципи оцінки балансу. Характеристика активів і пасивів підприємства. Побудова аналітичного та матричного балансів, їх аналіз та оцінка. Необхідність та особливості перетворення бухгалтерського балансу в аналітичний баланс.

Звіт про фінансові результати, його структура та особливості побудови. Звіт про рух грошових коштів підприємства: сутність, структура, особливості побудови. Звіт про власний капітал підприємства, його складові та особливості побудови. Примітки до річної звітності.

Тема 3. Аналіз майна підприємства

Загальна характеристика майна підприємства, його складу та структури. Групування активів підприємства. Специфічні ознаки активів підприємств та їх класифікація.

Аналіз майна підприємства. Етапи аналізу майнового стану підприємства: вертикальний та горизонтальний аналіз активів, аналіз стану та ефективності використання майна; аналіз виконання «золотого правила економіки», що передбачає оцінку співвідношення темпів зростання активів, чистого доходу (виручки) та прибутку до оподаткування; аналіз коефіцієнтів структури активів; аналіз виробничого потенціалу; розподіл коштів між сферою виробництва та сферою обігу; аналіз оборотних активів.

Аналіз стану, руху та ефективності використання необоротних активів. Види необоротних активів підприємств та їхня характеристика.

Аналіз основних засобів підприємства: оцінка технічного та морального стану, оцінка руху та ефективності використання основних засобів. Основні показники, що характеризують стан використання основних засобів підприємства.

Нематеріальні активи: сутність та структура. Необхідність та доцільність аналізу нематеріальних активів. Основні етапи аналізу та показники ефективності використання нематеріальних активів.

Аналіз стану та використання оборотних активів підприємства. Аналіз структури розміщення оборотних активів. Оцінка використання оборотних активів за видами. Аналіз запасів та дебіторської заборгованості.

Аналіз оборотності активів та визначення ефективності їх використання. Показники оборотності та рентабельності оборотних активів.

Тема 4. Аналіз капіталу підприємства

Економічна сутність та класифікація капіталу підприємств. Форми та характерні ознаки капіталу. Мета формування капіталу та його ключових складових.

Сутність, зміст та загальний аналіз структури капіталу. Значення й методи аналізу капіталу підприємства. Основні завдання аналізу капіталу. Аналіз

структури та динаміки капіталу підприємства. Аналіз співвідношення активів і пасивів підприємства. Основні правила фінансування.

Аналіз складу та структури власного капіталу підприємства. Переваги і недоліки власного капіталу. Показники, що характеризують склад, структуру та динаміку руху власного капіталу.

Аналіз наявності власного оборотного капіталу. Забезпеченість власним оборотним капіталом. Причини змін загальної суми власного оборотного капіталу.

Аналіз складу та структури позикового капіталу підприємства. Переваги і недоліки позикового капіталу. Порівняння власного й позикового капіталу за різними класифікаційними ознаками. Елементи зобов'язань підприємства: їх склад та структура.

Аналіз кредиторської заборгованості підприємства. Сутність та основні етапи аналізу кредиторської заборгованості. Основні показники, що застосовуються в процесі аналізу стану та структури кредиторської заборгованості.

Оцінка ефективності використання капіталу підприємства за показниками оборотності та прибутковості.

Тема 5. Аналіз фінансової стійкості підприємства

Економічна сутність категорії «фінансова стійкість» та необхідність її аналізу. Напрямки дослідження категорії «фінансова стійкість». Характеристики фінансово стійкого підприємства. Зовнішні та внутрішні фактори впливу на фінансову стійкість.

Аналіз фінансової стійкості. Мета, основні завдання та етапи проведення аналізу фінансової стійкості підприємства.

Аналіз абсолютних показників фінансової стійкості. Класифікація джерел коштів для фінансування запасів і визначення типу фінансової стійкості підприємства. Типи фінансової стійкості та їхня характеристика. Графічне відображення різних типів фінансової стійкості підприємства.

Оцінка фінансової стійкості на базі відносних показників. Відносні показники фінансової стійкості: методика їх розрахунку, економічна інтерпретація. Кількісна оцінка фінансової стійкості з позиції: структури джерел коштів; витрат, пов'язаних з обслуговуванням зовнішніх джерел.

Вплив структури активів і пасивів на характеристику фінансової стійкості підприємства. Оцінка впливу ефективності використання необоротних і оборотних активів на стійкість фінансового стану підприємства.

Оцінка запасу фінансової стійкості підприємства. Напрямки дослідження запасу фінансової стійкості: визначення порогу рентабельності, оцінка зони безпеки, визначення операційного, фінансового й операційно-фінансового левериджу. Операційний аналіз та його основні показники.

Операційний леверидж: поняття та розрахунок. Фінансовий леверидж: поняття та розрахунок. Спільна дія фінансового та операційного левериджу. Визначення сили дії операційного, фінансового й операційно-фінансового левериджу.

Заходи зміцнення фінансової стійкості підприємства.

Тема 6. Аналіз платоспроможності та ліквідності підприємства

Сутність платоспроможності та ліквідності підприємства, їхнє значення для оцінки його фінансового стану. Взаємозв'язок ліквідності та платоспроможності. Види ліквідності і платоспроможності підприємств.

Зміст та послідовність аналізу ліквідності підприємства. Сутність і зміст аналізу ліквідності балансу. Групування активів підприємства за ступенем ліквідності. Групування пасивів підприємства за строками їх погашення. Умови ліквідності балансу.

Робочий капітал як міра ліквідності. Фактори, що впливають на обсяги робочого капіталу. Методи розрахунку робочого капіталу.

Основні відносні показники ліквідності підприємства, порядок їх розрахунку й методи оцінювання. Фактори зростання ліквідності.

Аналіз платоспроможності підприємства: зміст, основні напрямки та критерії оцінювання. Основні показники платоспроможності підприємства, порядок їх розрахунку й методи оцінювання.

Тема 7. Аналіз фінансових результатів діяльності та рентабельності підприємства

Зміст, завдання і джерела аналізу фінансових результатів діяльності та рентабельності підприємства. Поняття та економічний зміст прибутку (збитку). Класифікація видів прибутку.

Аналіз формування і використання фінансових результатів діяльності підприємства. Модель формування прибутку підприємства. Основні етапи аналізу фінансових результатів діяльності підприємства.

Вертикальний та горизонтальний аналіз формування фінансових результатів підприємства. Необхідність та доцільність проведення аналізу. Аналіз рівня, динаміки та структури фінансових результатів діяльності підприємства.

Зміст, завдання та інформаційна база аналізу розподілу та використання прибутку. Аналіз впливу використання прибутку на фінансовий стан підприємства.

Аналіз формування чистого прибутку. Факторний аналіз фінансових результатів діяльності підприємства.

Аналіз показників рентабельності. Витратні, доходні та ресурсні показники рентабельності. Факторний аналіз показників рентабельності. Фактори зростання рентабельності власного капіталу. Підвищення рентабельності власного капіталу за рахунок залучення позикового капіталу (ефект фінансового левериджу).

Заходи щодо збільшення прибутку та рентабельності підприємства.

Тема 8. Аналіз ділової активності підприємства

Сутність та зміст ділової активності підприємства. Види ділової активності підприємства. Фактори, що впливають на ділову активність підприємства.

Кількісні і якісні показники оцінки ділової активності в зовнішньому і внутрішньому економічному середовищі.

Аналіз ділової активності в зовнішньому економічному середовищі.

Аналіз і оцінка внутрішньої ділової активності. Аналіз показників оборотності. Аналіз фінансового й операційного циклу підприємства.

Оцінка стійкості економічного зростання. Розширена факторна модель для розрахунку коефіцієнта стійкості зростання. Основні показники стійкого економічного зростання.

Тема 9. Аналіз грошових потоків підприємства

Сутність і види грошових потоків підприємства. Сутність грошових потоків як економічної категорії. Види грошових потоків за різними класифікаційними ознаками.

Аналіз грошових потоків підприємства. Мета й основні завдання аналізу грошових потоків. Основні етапи аналізу грошових потоків. Фактори, що впливають на формування грошових потоків підприємства.

Методи розрахунку чистого грошового потоку. Прямий та непрямий методи оцінювання руху грошових коштів: способи здійснення, їхні переваги і недоліки.

Оцінка рівномірності та синхронності грошових потоків підприємства. Сутність і зміст синхронності та ритмічності грошових потоків.

Аналіз якості, ліквідності та оцінка ефективності грошових потоків підприємства. Показники, що дозволяють оцінити якість, ліквідність та ефективність грошових потоків на підприємстві.

ТЕМА 1

ЗНАЧЕННЯ Й ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ФІНАНСОВОГО АНАЛІЗУ

- 1.1. Необхідність та сутність фінансового аналізу.
- 1.2. Зміст і функціональне призначення фінансового аналізу.
- 1.3. Види фінансового аналізу.
- 1.4. Методи та прийоми фінансового аналізу.
- 1.5. Користувачі фінансового аналізу.
- 1.6. Експрес-аналіз фінансового стану підприємства.

Контрольні питання:

1. У чому полягає необхідність фінансового аналізу?
2. Розкрийте сутність та функціональне призначення фінансового аналізу.
3. Що таке управлінський аналіз?
4. Як взаємопов'язані фінансовий аналіз і управлінський аналіз?
5. Назвіть і охарактеризуйте складові частини фінансового аналізу.
6. Розкрийте зміст поняття «фінансовий стан підприємства».
7. У чому полягають зміст і цільовий напрям фінансового аналізу?
8. Що є предметом фінансового аналізу?
9. Хто є суб'єктом фінансового аналізу?
10. Що може виступати об'єктом фінансового аналізу?
11. Назвіть і охарактеризуйте функції фінансового аналізу.
12. Сформулюйте загальну мету фінансового аналізу. Поясніть, чому для різних суб'єктів господарювання мета може відрізнятись.
13. У чому полягають основні завдання фінансового аналізу? Як завдання фінансового аналізу різняться залежно від цілей аналізу, специфіки підприємства та інших аспектів?
14. Назвіть основні принципи фінансового аналізу й розкрийте їхній зміст.
15. Назвіть і охарактеризуйте основні етапи фінансового аналізу.
16. Які види фінансового аналізу Ви знаєте? Назвіть та охарактеризуйте їх.
17. Що являє собою зовнішній аналіз? внутрішній аналіз? Яка різниця між ними?
18. В яких випадках і з якою метою проводиться ретроспективний аналіз?
19. Яке функціональне призначення оперативного і стратегічного аналізу? Чи є зв'язки між цими видами аналізу?
20. У чому полягає різниця між експрес-аналізом і деталізованим аналізом?
21. Що розуміють під методами фінансового аналізу? У чому їхнє функціональне призначення?
22. Що являють собою формалізовані методи фінансового аналізу?
23. Які методи відносяться до групи формалізованих методів? Назвіть і охарактеризуйте їх.
24. Розкрийте зміст неформалізованих методів фінансового аналізу.
25. Хто є користувачами аналізу фінансового стану підприємств? Назвіть та охарактеризуйте основні групи користувачів.

26. Яким чином мета фінансового аналізу відрізняється залежно від користувачів?

27. Розкрийте зміст і функціональне призначення експрес-аналізу.

28. Що являє собою оцінка стану й динаміки економічного потенціалу підприємства?

29. Про що свідчить наявність у балансі «хворих статей» та їх зростання?

30. Які складові містить у собі оцінка результативності фінансово-господарської діяльності? Назвіть і охарактеризуйте їх.

Економічний диктант з основних термінів і понять теми

Написати визначення терміна або продовжити речення:

1. Фінансовий аналіз – це...

2. Управлінський аналіз – це...

3. Фінансовий стан підприємства – це...

4. Науковий інструментарій фінансового аналізу – це...

5. Зовнішній аналіз – це...

6. Внутрішній аналіз – це...

7. Діагностичний аналіз – це...

8. Експрес-аналіз – це...

9. Деталізований аналіз – це...

10. Оперативний аналіз – це...

11. Стратегічний аналіз – це...

12. Ретроспективний аналіз – це...

13. Тематичний аналіз – це...

14. Комплексний аналіз – це...

15. Коефіцієнтний аналіз – це...

Вставити пропущені слова

1. Суб'єктами фінансового аналізу є фінансові _____, які зацікавлені в отриманні достовірних результатів фінансового аналізу, об'єктами аналізу – конкретні підприємства різних форм власності та видів економічної діяльності, їхні структурні підрозділи, окремі елементи _____ механізму або окремі фінансові операції.

2. Синтезуюча (узагальнююча) функція фінансового аналізу дозволяє узагальнити висновки, отримані під час аналізу із застосуванням різних _____, _____ і _____ аналізу.

3. Пошукова функція фінансового аналізу – виявлення невикористаних _____ та _____ поліпшення фінансового стану й розвитку економічної системи, обґрунтування механізму їх мобілізації.

4. Сутність принципу ефективності полягає в тому, що результат від проведення фінансового аналізу повинен _____ розмір витрат на його проведення.

5. Оперативний аналіз проводиться в процесі поточної діяльності підприємства для виявлення недоліків, їх причин і впливу на фінансові операції

з метою своєчасного коригування _____ рішень, спрямованих на попередження та усунення _____ явищ і ефективне управління фінансовою діяльністю підприємства.

6. Деталізований аналіз – доповнює і розширює _____ - _____ з метою детальної характеристики _____ та _____ стану підприємства, результатів його діяльності, можливостей розвитку.

7. Згідно із регламентацією правил проведення внутрішнього аналізу, порядок його здійснення визначає та встановлює _____, для зовнішнього аналізу такий порядок визначає і встановлює _____.

8. У процесі застосування формалізованих методів аналізу застосовуються _____, що мають межі застосування, які визначаються порівнянням величини в просторі, часі або за якісними властивостями.

9. До _____ користувачів фінансової звітності відносять фізичних та юридичних осіб, які мають певні фінансові _____ й зацікавлені в інформації про підприємство (організацію, установу).

10. Оцінка стану й динаміки економічного потенціалу підприємства передбачає проведення оцінки _____ стану, _____ стану, виявлення _____, а оцінка результативності фінансово-господарської діяльності охоплює оцінку _____, оцінку _____ та оцінку _____ використання економічного потенціалу.

Тестові ситуації

№ 1. Фінансовий аналіз – це:

а) процес комплексного аналізу внутрішніх ресурсів і можливостей підприємства, спрямований на оцінювання їх наявності та відповідності поставленим цілям і завданням, на оцінювання поточного стану підприємства, його сильних і слабких сторін, виявлення стратегічних проблем;

б) система взаємопов'язаних методів обробки фінансової інформації підприємства, що спрямована на визначення фінансових ресурсів та джерел їх формування з метою прийняття оптимальних управлінських рішень;

в) процес вивчення та зіставлення отриманих цифрових даних між собою та з іншими даними, їх узагальнення;

г) оперативне оцінювання основних показників, які характеризують фінансовий стан підприємства.

№ 2. Встановлення причинно-наслідкових змін фінансового стану в кількісному та якісному вимірі під впливом факторів внутрішнього і зовнішнього навколишнього середовища, виражає сутність:

а) аналітичної функції фінансового аналізу;

б) діагностичної функції фінансового аналізу;

в) оціночної функції фінансового аналізу;

г) синтезуючої функції фінансового аналізу.

№ 3. Визначення дисбалансу у фінансуванні підприємства, визначення доцільності ведення тих чи інших видів діяльності, ефективності використання майна розкриває сутність:

а) пошукової функції фінансового аналізу;

б) конструктивної функції фінансового аналізу;

- в) контрольної функції фінансового аналізу;
- г) оціночної функції фінансового аналізу.

№ 4. обов'язкове пояснення отриманих результатів у вигляді відповідних висновків, коментарів, пропозицій відображає сутність такого принципу фінансового аналізу, як:

- а) об'єктивність, достовірність і точність;
- б) адекватність тлумачення;
- в) оперативність;
- г) періодичність.

№ 5. Принцип системності:

а) передбачає дослідження економічних явищ і процесів як складних, ієрархічних, взаємодіючих між собою систем, що мають здатність до саморозвитку;

б) передбачає глибоке, повне пізнання об'єктивних законів функціонування підприємства як економічної системи;

в) передбачає врахування впливу численних взаємопов'язаних факторів зовнішнього і внутрішнього середовища на результати аналізу фінансового стану;

г) передбачає дослідження економічних явищ і процесів у динаміці шляхом порівняння даних поточного і попереднього періодів.

№ 6. Принцип комплексності:

а) передбачає дослідження економічних явищ і процесів як складних, ієрархічних, взаємодіючих між собою систем, що мають здатність до саморозвитку;

б) передбачає глибоке, повне пізнання об'єктивних законів функціонування підприємства як економічної системи;

в) передбачає врахування впливу численних взаємопов'язаних факторів зовнішнього і внутрішнього середовища на результати аналізу фінансового стану;

г) забезпечується шляхом обов'язкового пояснення отримання результатів у вигляді відповідних висновків, коментарів, пропозицій тощо.

№ 7. За метою дослідження фінансовий аналіз поділяють на:

- а) внутрішній і зовнішній;
- б) тематичний і комплексний;
- в) оперативний, стратегічний і ретроспективний;
- г) діагностичний, експрес-аналіз, деталізований аналіз.

№ 8. За часом виділяють такі види фінансового аналізу:

- а) внутрішній і зовнішній;
- б) тематичний і комплексний;
- в) оперативний, стратегічний і ретроспективний;
- г) діагностичний, експрес-аналіз, деталізований аналіз.

№ 9. Аналіз, що використовується для швидкого оцінювання фінансового стану підприємства за основними розрахунковими показниками на основі їх порівняння з базовими, відображає сутність:

- а) діагностичного аналізу;

- б) експрес-аналізу;
- в) деталізованого аналізу;
- г) стратегічного аналізу.

№ 10. Аналіз, що дозволяє визначити абсолютні й відносні зміни показників у часі, тобто порівнювати певну позицію звітності з попереднім періодом – це:

- а) горизонтальний аналіз;
- б) вертикальний аналіз;
- в) коефіцієнтний аналіз;
- г) трендовий аналіз.

№ 11. Аналіз, що використовується для виявлення причин зміни абсолютних та відносних фінансових показників та розрахунку впливу різних чинників на зміну результативного фінансового показника – це:

- а) факторний аналіз;
- б) трендовий аналіз;
- в) порівняльний аналіз;
- г) вертикальний аналіз.

№ 12. Внутрішніми користувачами фінансового аналізу є:

- а) адміністрація підприємства й управлінський персонал;
- б) наявні та потенційні власники;
- в) наявні та потенційні інвестори;
- г) фінансові консультанти.

№ 13. Зовнішніми користувачами, які безпосередньо зацікавлені в діяльності підприємства, є:

- а) наявні та потенційні кредитори;
- б) преса та інформаційні агентства;
- в) аудиторські фірми;
- г) фінансові консультанти.

№ 14. До зовнішніх користувачів із непрямою фінансовою зацікавленістю можна віднести:

- а) аудиторські фірми;
- б) постачальників;
- в) покупців та замовників;
- г) органи виконавчої влади.

№ 15. Робітників підприємства насамперед цікавить така інформація:

- а) розмір і стан кредиторської заборгованості підприємства;
- б) структура поточних зобов'язань підприємства;
- в) можливості підвищення рівня заробітної плати, перспективи зайнятості;
- г) рентабельність капіталу та розмір і динаміка прибутків підприємства.

№ 16. Постачальники підприємства насамперед зацікавлені в отриманні такої інформації:

- а) ліквідність і платоспроможність підприємств;

- б) інвестиційна привабливість підприємства;
- в) запаси готової продукції на складах;
- г) ступінь фінансової незалежності підприємства.

№ 17. Загальною метою користувачів фінансової інформації, які не безпосередньо зацікавлені в діяльності підприємства, є:

- а) захист інтересів користувачів фінансового аналізу, які безпосередньо зацікавлені в діяльності підприємства;
- б) отримання доходів від володіння корпоративними правами підприємства;
- в) контроль діяльності підприємств;
- г) розрахунку узагальнюючих показників фінансового стану.

№ 18. Оцінити динамічність розвитку підприємства можна за допомогою розрахунку й аналізу:

- а) рентабельності продукції;
- б) рентабельності активів;
- в) темпів зростання чистого прибутку;
- г) чистого прибутку.

№ 19. Проаналізувати й оцінити ринкову та інвестиційну активність підприємства можна за допомогою такого показника, як:

- а) рентабельність основної діяльності;
- б) рентабельність акції;
- в) рентабельність активів;
- г) рентабельність продукції.

№ 20. Визначити «хворі» статті балансу можна за допомогою аналізу таких показників фінансової звітності, як:

- а) вартість основних засобів;
- б) розмір власного капіталу;
- в) прострочена дебіторська і кредиторська заборгованість;
- г) сума господарських засобів, що є в розпорядженні підприємства.

ТЕМА 2

ІНФОРМАЦІЙНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ФІНАНСОВОГО АНАЛІЗУ

2.1. Джерела інформації фінансового аналізу. Зміст і поняття фінансової звітності підприємства.

2.2. Бухгалтерський баланс як основне джерело фінансового аналізу.

2.2.1. Характеристика активів і пасивів підприємства.

2.2.2. Особливості аналізу балансу (Звіту про фінансовий стан).

2.2.3. Матричний баланс.

2.3. Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід).

2.4. Звіт про рух грошових коштів.

2.5. Звіт про власний капітал.

2.6. Примітки до річної фінансової звітності.

Контрольні питання:

1. Що виступає головним джерелом інформації для проведення фінансового аналізу підприємства?
2. Які види звітності охоплює інформаційна система підприємства?
3. Чим визначаються й регулюються правові засади складання і подання фінансової звітності в Україні?
4. Що є метою складання фінансової звітності?
5. Якими формами представлена фінансова звітність? Назвіть і охарактеризуйте їхнє функціональне призначення.
6. Що являє собою консолідована фінансова звітність?
7. Що таке зведена фінансова звітність?
8. Які вимоги висуваються до інформації, яка подається у фінансовій звітності?
9. На яких принципах складається фінансова звітність? Назвіть і охарактеризуйте їх.
10. Що являє собою баланс підприємства?
11. Що є метою складання балансу підприємства?
12. За якими ознаками будується в Україні баланс підприємства?
13. Охарактеризуйте укрупнену структуру балансу підприємства відповідно до НП(С)БО 1.
14. Наведіть і розкрийте зміст основного рівняння балансу.
15. Що таке активи підприємства? Яке їхнє функціональне призначення та складові?
16. Що таке пасиви? Розкрийте зміст і структуру пасивів.
17. Розкрийте зміст поняття «читання балансу», сформулюйте його мету.
18. Які можливості користувачам фінансового аналізу надає читання балансу?
19. Що відображає зміна валюти балансу?
20. Назвіть і охарактеризуйте основні етапи читання балансу.
21. Що таке порівняльний аналітичний баланс?
22. Яким чином пов'язані порівняльний аналітичний баланс, вертикальний і горизонтальний аналіз?
23. Що являють собою «хворі» статті балансу? Про що світить наявність у балансі «хворих» статей? Їх зростання? зменшення?
24. Що являє собою агрегований (спрощений) баланс? В яких випадках доцільна його побудова?
25. Які обмеження має бухгалтерський баланс? Назвіть і охарактеризуйте їх.
26. Що таке матричний (шаховий) баланс? З якою метою він будується?
27. Назвіть і охарактеризуйте етапи побудови матричного (шахового) балансу.
28. Охарактеризуйте послідовність вибору джерел фінансування майна при побудові матричного балансу.
29. Розкрийте зміст правил фінансування підприємства.
30. Опишіть основні принципи фінансування підприємства.
31. Що являє собою Звіт про фінансові результати?
32. Що є метою складання Звіту про фінансові результати?

33. Які складові містить Звіт про фінансові результати? Назвіть і охарактеризуйте їх.

34. Що являє собою Звіт про рух грошових коштів?

35. Що є метою складання Звіту про рух грошових коштів?

36. Охарактеризуйте структуру Звіту про рух грошових коштів.

37. Як Звіт про рух грошових коштів пов'язаний з іншими фірмами фінансової звітності?

38. Розкрийте сутність та зміст операційної діяльності.

39. Охарактеризуйте потоки грошових коштів за операційною діяльністю.

40. Розкрийте сутність та зміст інвестиційної діяльності.

41. Охарактеризуйте потоки грошових коштів за інвестиційною діяльністю.

42. Розкрийте сутність фінансової діяльності.

43. Охарактеризуйте потоки грошових коштів за фінансовою діяльністю.

44. Опишіть загальний алгоритм складання Звіту про рух грошових коштів за прямим та непрямим методом.

45. Розкрийте сутність, зміст і функціональне призначення Звіту про власний капітал.

46. Що таке власний капітал? В яких формах він існує?

47. Назвіть і охарактеризуйте складові Звіту про власний капітал.

48. Що являють собою Примітки до фінансової звітності?

49. Що є метою складання Приміток до фінансової звітності?

50. Назвіть і коротко охарактеризуйте основні складові приміток до річної фінансової звітності.

Економічний диктант з основних термінів і понять теми

Написати визначення терміна або продовжити речення:

1. Фінансова звітність – це...

2. Консолідована фінансова звітність – це...

3. Зведена фінансова звітність – це...

4. Баланс (звіт про фінансовий стан) – це...

5. Активи – це...

6. Пасиви – це...

7. Зобов'язання – це...

8. Необоротні активи – це...

9. Оборотні активи – це...

10. Дебіторська заборгованість – це...

11. Власний капітал – це...

12. Кредиторська заборгованість – це...

13. Операційна діяльність – це...

14. Інвестиційна діяльність – це...

15. Фінансова діяльність – це...

Вставити пропущені слова

1. Баланс є _____ документом, що відображає фінансовий та майновий стан підприємства на визначену дату.

2. _____ показують обсяг засобів, отриманих підприємством, а також джерела їх утворення, а _____ – як підприємство використовувало отримані ним засоби.

3. Актив балансу складається з таких розділів: _____ активи, _____ активи, _____ активи, утримувані для продажу та групи вибуття.

4. Баланс підприємства будується за двома ознаками: за ступенем зростання _____ активів та за ступенем зростання _____.

5. Горизонтальний аналіз – визначає _____ та _____ відхилення статей у порівнянні з попереднім періодом.

6. Вертикальний аналіз визначає _____ засобів і джерел їх _____ шляхом розрахунку питомої ваги окремих статей у підсумку балансу.

7. Правила фінансування підприємства зазначають, що потребу в капітал для фінансування необоротних активів необхідно покривати за рахунок _____ і _____ і _____, а _____ повинні використовуватись для фінансування запасів.

8. _____ діяльність – пов'язана з виробництвом та реалізацією продукції, _____ діяльність – являє собою сукупність операцій із придбання та продажу довгострокових активів, а також тих фінансових інвестицій, які не є еквівалентами грошових коштів; _____ діяльність уособлюється в сукупності операцій, які приводять до зміни _____ та/або _____ власного та позикового капіталу.

9. Звіт про рух грошових коштів може бути складений _____ або _____ методами.

10. Власні джерела фінансування підприємства, які без визначення строку повернення внесені його засновниками (учасниками) або залишені ними на підприємстві із _____ становлять сутність _____ капіталу.

Тестові ситуації

№ 1. Фінансова звітність підприємства:

а) являє собою систему узагальнених показників, які характеризують підсумки фінансово-господарської діяльності за минулий період (місяць, квартал, рік);

б) це звітність, що складається на підставі даних бухгалтерського обліку для задоволення потреб певних користувачів;

в) це спеціальна звітність, що складається на підставі даних бухгалтерського обліку і призначена для задоволення потреб в інформації органів управління підприємством для прийняття управлінських рішень;

г) це звітність, яку складають усі суб'єкти господарювання – платники податків і яка призначена для надання інформації податковим органам щодо стану розрахунків із державою за податками.

№ 2. Бухгалтерська звітність – це:

а) це звітність, що складається на підставі даних бухгалтерського обліку для задоволення потреб певних користувачів;

б) являє собою систему узагальнених показників, які характеризують підсумки фінансово-господарської діяльності за минулий період (місяць, квартал, рік);

в) це спеціальна звітність, що складається на підставі даних бухгалтерського обліку і призначена для задоволення потреб в інформації органів управління підприємством для прийняття управлінських рішень;

г) це звітність, яку складають усі суб'єкти господарювання – платники податків і яка призначена для надання інформації податковим органам щодо стану розрахунків із державою за податками.

№ 3. Звітність, яку складають міністерства, інші органи влади, об'єднання підприємств, має назву:

а) скорочена за показниками фінансова звітність;

б) звичайна фінансова звітність;

в) консолідована фінансова звітність;

г) зведена фінансова звітність.

№ 4. Активи – це:

а) ресурси, контрольовані підприємством у результаті минулих подій, використання яких, як очікується, призведе до отримання економічних вигід у майбутньому;

б) активи, що використовуються підприємством протягом тривалого періоду (більше ніж один рік або один операційний цикл) і переносять свою вартість на готову продукцію частинами;

в) гроші та їх еквіваленти, а також інші активи, призначені для реалізації чи споживання протягом операційного циклу чи 12 місяців з дати балансу;

г) витрати, що несе підприємство на утримання будівель, споруд, устаткування, на виробництво і реалізацію готової продукції.

№ 5. Пасиви підприємства:

а) це гроші та їх еквіваленти, а також інші активи, призначені для реалізації чи споживання протягом операційного циклу чи 12 місяців з дати балансу;

б) відображають джерела фінансування засобів підприємства, згруповані за їхньою належністю, призначенням та терміновістю повернення;

в) це витрати, що несе підприємство на утримання будівель, споруд, устаткування, на виробництво і реалізацію готової продукції;

г) це частина в активах підприємства, що залишається після вирахування його зобов'язань.

№ 6. В Україні баланс підприємства будується за двома ознаками:

а) за ступенем зростання ліквідності активів і ступенем зменшення терміновості погашення зобов'язань;

б) за ступенем зменшення ліквідності активів і ступенем зменшення терміновості погашення зобов'язань;

в) за ступенем зростання ліквідності активів і ступенем зростання терміновості погашення зобов'язань;

г) за ступенем зменшення ліквідності активів і ступенем зростання терміновості погашення зобов'язань.

№ 7. Вартість незавершених на дату балансу капітальних інвестицій у необоротні активи відображається у статті балансу:

- а) нематеріальні активи;
- б) інвестиційна нерухомість;
- в) незавершені капітальні інвестиції;
- г) довгострокові фінансові інвестиції.

№ 8. Сума внесків засновників понад зареєстровану частину відображається у статті балансу:

- а) додатковий капітал;
- б) резервний капітал;
- в) нерозподілений прибуток;
- г) цільове фінансування.

№ 9. До «хворих» статей балансу підприємства не відносять:

- а) непокриті збитки;
- б) неоплачений та вилучений капітал;
- в) зростання пайового капіталу;
- г) наявність сумнівних боргів.

№ 10. Аналіз, що дозволяє визначити абсолютне та відносне відхилення статей у порівнянні з попереднім періодом, має назву:

- а) горизонтальний;
- б) вертикальний;
- в) коефіцієнтний;
- г) трендовий.

№ 11. Аналіз, що дозволяє визначити структуру засобів і джерел їх фінансування шляхом розрахунку питомої ваги окремих статей у підсумку балансу, має назву:

- а) горизонтальний;
- б) вертикальний;
- в) коефіцієнтний;
- г) трендовий.

№ 12. Читання балансу не дозволяє:

- а) оцінити динаміку і структуру балансу;
- б) виявити позитивні і негативні статті балансу;
- в) оцінити зміни валюти балансу підприємств за досліджуваний період;
- г) оцінити рух грошових коштів у межах усіх видів діяльності підприємства.

№ 13. До позитивних рис фінансового стану можна віднести:

- а) зменшення основних засобів та нематеріальних активів;
- б) зростання «хворих» статей у балансі;

в) збільшення залишків грошових коштів та поточних фінансових інвестицій;

г) перевищення темпів зростання дебіторської заборгованості над кредиторською.

№ 14. Доходи, витрати та прибутки (збитки) від різних видів діяльності відображаються в:

- а) балансі підприємства;
- б) звіті про фінансові результати;
- в) звіті про рух грошових коштів;
- г) звіті про власний капітал.

№ 15. Звіт про рух грошових коштів відображає:

- а) сукупні доходи підприємства;
- б) доходи, витрати і фінансові результати діяльності підприємства у розрізі його структурних підрозділів;
- в) надходження і вибуття грошових коштів протягом звітного періоду в межах усіх видів діяльності підприємства;
- г) надходження і вибуття грошових коштів протягом звітного періоду в межах основної діяльності підприємства.

№ 16. Надходження грошових коштів від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг) відображають у складі:

- а) операційної діяльності;
- б) фінансової діяльності;
- в) інвестиційної діяльності;
- г) надзвичайної діяльності.

№ 17. Звіт про власний капітал підприємства розкриває інформацію:

- а) про залишки грошових коштів;
- б) про джерела капіталу підприємства;
- в) про стан і особливості фінансування необоротних активів;
- г) про особливості цільового фінансування підприємства.

№ 18. За формами власний капітал поділяється на:

- а) інвестований та сплачений;
- б) інвестований капітал та нерозподілений прибуток;
- в) зареєстрований та незареєстрований капітал;
- г) резервний та додатковий капітал.

№ 19. За рівнем відповідальності власний капітал поділяється на:

- а) резервний та додатковий капітал;
- б) зареєстрований та незареєстрований капітал;
- в) інвестований капітал та нерозподілений прибуток;
- г) інвестований та сплачений.

ТЕМА 3 АНАЛІЗ МАЙНА ПІДПРИЄМСТВА

3.1. Сутність майна як економічної категорії. Класифікація видів майна.

3.2. Етапи та показники аналізу майна.

3.2.1. Загальна оцінка майна підприємства.

3.2.2. Аналіз необоротних активів.

3.2.2.1. Аналіз основних засобів.

3.2.2.2. Аналіз нематеріальних активів.

3.2.3. Аналіз оборотних активів підприємства.

3.2.4. Оцінка стану, динаміки та структури оборотних активів.

3.2.4.1. Аналіз запасів.

3.2.4.2. Аналіз грошових коштів.

3.2.4.3. Аналіз стану дебіторської заборгованості.

3.2.5. Аналіз ефективності використання оборотних активів.

Контрольні питання:

1. Що являє собою майно підприємства?
2. Надайте визначення активів підприємства.
3. Розкрийте сутність вкладення фінансових ресурсів у активи підприємства.
4. Яким чином відбувається групування активів підприємства?
5. Сформулюйте специфічні ознаки активів підприємства.
6. Які види активів за формою функціонування Ви знаєте? Назвіть і охарактеризуйте їх.
7. Які види активів за характером використання Вам відомі? Назвіть і охарактеризуйте їх.
8. На які види активи підприємства поділяються за рівнем ліквідності?
9. Що являють собою валові активи? чисті активи?
10. Що таке постійні активи? змінні активи?
11. Розкрийте сутність та зміст операційних та інвестиційних активів.
12. Які етапи передбачає здійснення аналізу майна підприємства?
13. Що дозволяє проаналізувати вертикальний та горизонтальний аналіз активів?
14. Які показники застосовуються під час аналізу стану та ефективності використання майна? Назвати та охарактеризувати їх.
15. Розкрийте сутність та зміст «золотого правила економіки».
16. Що впливає на співвідношення оборотних і необоротних активів?
17. Яким чином визначається коефіцієнт мобільності активів?
18. Які переваги і недоліки мають «важка» і «легка» структура активів?
19. Що таке виробничий потенціал підприємства?
20. Що являє собою аналіз виробничого потенціалу? З якою метою він проводиться?
21. Розкрийте сутність та зміст необоротних активів підприємства.

22. Назвіть і охарактеризуйте складові елементи необоротних активів.
23. Що являють собою орендовані необоротні активи? Чим вони відрізняються від власних необоротних активів?
24. Розкрийте зміст і функціональне призначення основних засобів підприємства.
25. Що являють собою виробничі основні засоби? Невиробничі основні засоби? Які співвідношення утворюються між виробничими і невинробничими основними засобами і які наслідки такі співвідношення можуть мати для підприємства?
26. Яким чином і за допомогою яких коефіцієнтів можна оцінити рух (інтенсивність оновлення) основних засобів?
27. Які показники лежать в основі оцінки ефективності використання основних засобів?
28. Що таке нематеріальні активи? Охарактеризуйте їхню роль і функціональне призначення.
29. Назвіть і охарактеризуйте основні етапи аналізу нематеріальних активів.
30. За якими категоріями класифікують нематеріальні активи у світовій практиці? Назвіть і охарактеризуйте.
31. Що таке гудвіл?
32. За якими групами ведеться бухгалтерський облік нематеріальних активів в Україні? Охарактеризуйте ці групи.
33. За допомогою яких показників можна оцінити ефективність використання нематеріальних активів?
34. Яким чином розподіляються кошти між сферами виробництва й обігу? У чому полягає сенс і зміст такого розподілу?
35. Що являють собою оборотні активи підприємства? Назвіть їхні складові елементи.
36. За якими ознаками класифікуються оборотні активи?
37. Назвіть і охарактеризуйте види оборотних активів за різними класифікаційними ознаками,
38. У чому полягає основна мета і завдання аналізу оборотних активів підприємства?
39. Сформулюйте основні етапи аналізу оборотних активів і коротко їх охарактеризуйте.
40. Що являють собою запаси підприємства?
41. Яким чином сенс запасів підприємства розкривається у стандарті бухгалтерського обліку П(С)БО 9?
42. За допомогою якого показника можна оцінити структуру запасів підприємства?
43. Назвіть і охарактеризуйте можливі шляхи оптимізації виробничих запасів, незавершеного виробництва, готової продукції?
44. З якою метою здійснюється аналіз дебіторської заборгованості?
45. Які фактори впливають на величину дебіторської заборгованості?

46. Назвіть і охарактеризуйте шляхи оптимізації обсягів дебіторської заборгованості.

47. Чим зумовлена необхідність раціонального й економного використання оборотних активів? Обґрунтуйте свою думку.

48. На основі яких показників здійснюється аналіз ефективності використання оборотних активів?

49. Яким чином прискорення і стримування оборотності оборотних коштів впливає на ефективність функціонування підприємства загалом? Поясніть свою відповідь.

50. Що можна віднести до внутрішніх резервів підвищення ефективності використання оборотних активів? Назвіть і охарактеризуйте їх.

Економічний диктант з основних термінів і понять теми

Написати визначення терміна або продовжити речення:

1. Майно підприємства – це...
2. Активи – це...
3. Матеріальні активи – це...
4. Нематеріальні активи – це...
5. Фінансові активи – це...
6. Необоротні активи – це...
7. Оборотні активи – це...
8. Валові активи – це...
9. Постійні активи – це...
10. Змінні активи – це...
11. Інвестиційні активи – це...
12. Операційні активи – це...
13. Основні засоби – це...
14. Запаси – це...
15. Дебіторська заборгованість – це...

Вставити пропущені слова

1. Умовою виконання «_____ правила економіки» є те, що темпи зростання активів, чистого доходу від реалізації продукції та прибутку до оподаткування повинні _____. При цьому темпи зростання прибутку до оподаткування повинні бути _____, ніж темпи зростання чистого доходу від реалізації, а останні, у свою чергу, _____, ніж темпи зростання активів.

2. Структура активів може бути «важкою» і «легкою». «Важка» структура свідчить про значні _____ і високу _____ до зміни чистого доходу від реалізації продукції, «легка» – про _____ активів підприємства.

3. При необґрунтованому збільшенні частки нематеріальних активів у майні підприємства структура балансу _____. При цьому _____ показники ліквідності, сповільнюється оборот основних засобів та всього капіталу підприємства.

4. Оцінити ефективність використання нематеріальних активів можливо за показниками _____ нематеріальних активів та показниками їх _____.

5. Основним принципом управління нематеріальними активами є таке правило: темпи зростання _____ повинні випереджати темпи зростання _____.

6. Оборотні активи необхідні для забезпечення безперервності кругообігу капіталу, послідовно набирають _____, _____, _____ форми та протягом одного виробничого циклу можуть бути перетворені на _____.

7. Якщо темпи зростання чистого доходу від реалізації продукції будуть _____ темпи зростання оборотних активів, це свідчатиме про _____ їх використання та _____ фінансовий стан підприємства.

8. Збільшення величини та частки запасів може свідчити або про _____ масштабів діяльності підприємства або про _____ коштів у запасах та _____ їхньої оборотності.

9. Значне зростання дебіторської заборгованості та її частки в оборотних активах, з одного боку, може свідчити про необачну політику підприємства стосовно покупців його продукції або про їхню _____, з іншого – про _____ обсягів реалізації. Скорочення дебіторської заборгованості оцінюється позитивно, якщо це відбувається за рахунок _____ періоду її погашення.

10. Високе значення коефіцієнта оборотності не обов'язково означає ефективне використання активів на підприємстві. Інколи високий показник оборотності може свідчити про _____ запасів активів на підприємстві, через те, що воно виробляє недостатньо продукції, а низький показник оборотності інколи є виправданим, наприклад, коли очікується _____ цін на сировину й напівфабрикати.

Тестові ситуації

№ 1. Економічні ресурси підприємства у формі сукупних майнових цінностей, які використовуються в господарській діяльності з метою отримання прибутку, – це:

- а) активи підприємства;
- б) пасиви підприємства;
- в) капітал;
- г) основні засоби.

№ 2. Яке з нижченаведених тверджень не можна віднести до ознак активів підприємства?

- а) активи є економічним ресурсом, який генерує дохід підприємства та характеризується відповідною продуктивністю;
- б) активи є носієм фактора ризику;
- в) активи є джерелами фінансування підприємства;
- г) активами є тільки ті ресурси, які контролюються підприємством.

№ 3. У структурі активів підприємства можна виділити дві великі групи:

- а) необоротні й оборотні активи;
- б) чисті й постійні активи;

- в) валові та змінні активи;
- г) інвестиційні й валові активи.

№ 4. Активи, що формуються виключно за власні кошти, мають назву:

- а) валові;
- б) чисті;
- в) інвестиційні;
- г) операційні.

№ 5. До високоліквідних активів відносять:

- а) дебіторську заборгованість, товари;
- б) запаси, витрати майбутніх періодів;
- в) грошові кошти, поточні фінансові інвестиції;
- г) запаси, дебіторську заборгованість.

№ 6. Валові активи:

- а) активи, сформовані за власні й залучені кошти;
- б) активи, пов'язані з комерційно-виробничою діяльністю підприємства й отриманням операційного прибутку;
- в) активи, сформовані за рахунок змінного (короткострокового) капіталу;
- г) активи, сформовані виключно власним коштом.

№ 7. Аналіз стану та ефективності використання майна дозволяє оцінити:

- а) суму виробленої або реалізованої продукції, що припадає на 1 грн майна;
- б) структуру активу балансу;
- в) виконання золотого правила фінансування;
- г) динаміку коливання активів підприємства.

№ 8. Необоротні активи – це:

- а) гроші та їх еквіваленти, що не обмежені у використанні, а також інші активи, призначені для реалізації чи споживання протягом операційного циклу чи протягом дванадцяти місяців з дати балансу;
- б) активи, що використовуються підприємством протягом тривалого періоду (більше одного року або одного операційного циклу) і переносять свою вартість на готову продукцію частинами;
- в) активи підприємства, що не мають речовинної (матеріальної) форми та забезпечують здійснення всіх основних видів його господарської діяльності;
- г) придбані підприємством фінансові інструменти інвестування з терміном їхнього використання більш одного року поза залежністю від розміру їхньої вартості.

№ 9. За функціональними видами необоротні активи підприємства поділяються на:

- а) нематеріальні активи, незавершені капітальні інвестиції, інвестиційну нерухомість, довгострокові фінансові інвестиції, довгострокові біологічні активи, довгострокову дебіторську заборгованість, інші необоротні активи;

б) необоротні активи, що обслуговують операційну діяльність, необоротні активи, що обслуговують інвестиційну діяльність, необоротні активи, що задовольняють соціальні потреби персоналу;

в) власні необоротні активи, орендовані необоротні активи;

г) валові необоротні активи, чисті необоротні активи.

№ 10. За ступенем використання у виробничій і господарській діяльності виділяють такі види основних засобів:

а) власні, орендовані;

б) виробничі, невиробничі;

в) засоби промисловості, сільського господарства, транспорту тощо;

г) діючі засоби, не задіяні засоби, засоби у запасі та на консервації.

№ 11. Спільними загальними характеристиками нематеріальних і матеріальних оборотних активів не є:

а) утримання для використання, а не в якості інвестицій;

б) термін використання – понад один рік;

в) незмінна вартість протягом використання;

г) оцінювання вартості активів залежно від здатності генерувати дохід.

№ 12. У світовій практиці нематеріальні активи пов'язані з ринком:

а) найбільше використовуються в маркетингу, при посуванні товарів та послуг;

б) утворюються у результаті взаємодії з партнерами;

в) репрезентують вартість прав, що впливають з договорів (контрактів);

г) є «вбудованими», тобто невіддільними від підприємства.

№ 13. До показників, що характеризують аналіз розподілу коштів між сферами виробництва й обігу, не відносять:

а) частку виробничих фондів в активах;

б) частку основних засобів в активах;

в) частку інвестиційного капіталу в необоротних активах;

г) частку власного капіталу в структурі майна.

№ 14. До оборотних активів не відносять:

а) запаси, поточні біологічні активи;

б) довгострокову дебіторську заборгованість;

в) витрати майбутніх періодів, гроші та їх еквіваленти;

г) дебіторську заборгованість, іншу поточну дебіторську заборгованість.

№ 15. До середньоризикових оборотних активів зазвичай відносять:

а) гроші та їх еквіваленти, поточні фінансові інвестиції;

б) сумнівну дебіторську заборгованість, товари, що не користуються попитом;

в) малоцінні та швидкозношувальні предмети, незавершене виробництво;

г) виробничі запаси, товари, що користуються попитом.

№ 16. За практикою контролю, планування та управління виділяють такі види оборотних активів:

- а) фонди обігу й оборотні виробничі фонди;
- б) нормовані і ненормовані оборотні активи;
- в) постійні оборотні активи, змінні оборотні активи;
- г) власні оборотні активи, запозичені оборотні активи.

№ 17. Які з нижченаведених тверджень не є правильним? Згідно із П(С)БО-9 запаси підприємства включають:

- а) сировину, основні і допоміжні матеріали, комплектуючі;
- б) незавершене будівництво;
- в) незавершене виробництво;
- г) малоцінні і швидкозношувані предмети.

№ 18. Причинами збільшення виробничих запасів можуть бути:

- а) зниження випуску окремих видів продукції через втрату ринків збуту;
- б) неритмічність випуску і реалізації продукції;
- в) низька якість продукції;
- г) недопоставки напівфабрикатів і комплектуючих.

№ 19. Показники, що визначаються як співвідношення чистого доходу від реалізації продукції до середньої вартості оборотних активів загалом або за їхніми елементами, мають назву:

- а) коефіцієнтів швидкості обороту оборотних активів;
- б) коефіцієнтів оборотності;
- в) коефіцієнтів завантаження / закріплення оборотних активів;
- г) коефіцієнтів рентабельності оборотних активів.

№ 20. Аналіз ефективності використання оборотних активів здійснюється на основі:

- а) показників структури й динаміки зміни майна;
- б) співвідношення темпів зростання активів, чистого доходу (виручки) та прибутку до оподаткування;
- в) аналізу ефективності використання майна підприємства;
- г) показників оборотності та рентабельності оборотних активів.

ТЕМА 4 АНАЛІЗ КАПІТАЛУ ПІДПРИЄМСТВА

- 4.1. Економічна сутність та класифікація капіталу підприємства.
- 4.2. Сутність, зміст та загальний аналіз структури капіталу підприємства.
- 4.3. Аналіз складу та структури власного капіталу підприємства.
- 4.4. Аналіз власного оборотного капіталу.
- 4.5. Аналіз складу та структури позикового капіталу.
- 4.6. Аналіз кредиторської заборгованості підприємства.
- 4.7. Оцінка ефективності використання капіталу підприємства.

Контрольні питання:

1. Розкрийте економічну сутність капіталу.
 2. Які форми капіталу Ви знаєте? Назвіть і охарактеризуйте їх.
 3. Сформулюйте й охарактеризуйте основні характерні ознаки капіталу.
 4. Які види капіталу за різними класифікаційними ознаками Ви знаєте?
 5. Що являє собою власний капітал?
 6. Розкрийте сутність та зміст позикового капіталу.
 7. Що таке спекулятивний капітал?
 8. У чому полягає функціональне призначення виробничого капіталу?
 9. Сформулюйте визначення фінансового капіталу.
 10. Розкрийте сутність та зміст робочого капіталу.
 11. Яку роль відіграє власний капітал у функціонуванні підприємства?
- Позиковий капітал?
12. Яка мета аналізу капіталу підприємства?
 13. Назвіть та охарактеризуйте основні завдання аналізу капіталу.
 14. Як доцільно згрупувати статті балансу для аналізу капіталу підприємства?
 15. Яким чином взаємопов'язані активи і пасиви балансу?
 16. Які показники характеризують співвідношення активів підприємства? Назвіть і охарактеризуйте їх.
 17. Сформулюйте підходи до фінансування активів підприємства та розкрийте їхній основний зміст.
 18. У чому полягає сутність золотого правила балансу?
 19. Сформулюйте золоте правило фінансування. Розкрийте його функціональне призначення.
 20. Які переваги і недоліки має власний капітал підприємства? Назвіть і охарактеризуйте їх.
 21. Які завдання виникають у процесі аналізу власного капіталу?
 22. Назвіть і охарактеризуйте елементи власного капіталу.
 23. Що являє собою зареєстрований капітал?
 24. Розкрийте зміст поняття «додатковий капітал».
 25. Що таке резервний капітал?
 26. Чим неоплачений капітал відрізняється від вилученого?
 27. Що таке капітал у дооцінках?
 28. Які показники використовуються для аналізу власного капіталу підприємства?
 29. Що являє собою власний оборотний капітал?
 30. Якими методами визначається розмір власного оборотного капіталу?
 31. Які переваги властиві позиковому капіталу? Які недоліки йому притаманні?
 32. Які основні відмінності власного та позикового капіталів? Назвіть і охарактеризуйте їх.
 33. Що таке зобов'язання?
 34. Які види зобов'язань Вам відомі?

35. Які умови повинні бути дотримані для визначення зобов'язань? Назвіть і охарактеризуйте їх.
36. Що таке довгострокові зобов'язання?
37. Що являють собою поточні зобов'язання? Назвіть і охарактеризуйте їхні складові.
38. Що таке «забезпечення»? Які елементи можна віднести до цієї групи зобов'язань?
39. Розкрийте зміст і функціональне призначення доходів майбутніх періодів.
40. Які завдання вирішує аналіз позикового капіталу? Назвіть і охарактеризуйте їх.
41. Що являє собою кредиторська заборгованість?
42. Якими особливостями характеризується кредиторська заборгованість?
43. Які завдання стоять перед аналітиком у процесі аналізу кредиторської заборгованості?
44. Назвіть і охарактеризуйте основні етапи аналізу кредиторської заборгованості.
45. З якою метою доцільно порівнювати дебіторську і кредиторську заборгованість?
46. Які показники використовуються під час аналізу кредиторської заборгованості?
47. Чому під час аналізу кредиторської заборгованості важливо звертати увагу на час (дату) її виникнення та терміни погашення?
48. Як кредиторська заборгованість впливає на можливість підприємства виконувати свої зобов'язання?
49. З якою метою здійснюється оцінка ефективності використання капіталу підприємства?
50. Які показники дають змогу оцінити ефективність використання капіталу підприємства?

Економічний диктант з основних термінів і понять теми

Написати визначення терміна або продовжити речення:

1. Капітал – це...
2. Абстрактний капітал – це...
3. Конкретний капітал – це...
4. Власний капітал – це...
5. Позиковий капітал – це...
6. Спекулятивний капітал – це...
7. Виробничий капітал – це...
8. Операційний капітал – це...
9. Інвестиційний капітал – це...
10. Фінансовий капітал – це...
11. Зареєстрований капітал – це...
12. Додатковий капітал – це...
13. Резервний капітал – це...

14. Неоплачений капітал – це...
15. Вилучений капітал – це...
16. Капітал у дооцінках – це...
17. Нерозподілений прибуток – це...
18. Власний оборотний капітал – це...
19. Зобов'язання – це...
20. Кредиторська заборгованість – це...

Вставити пропущені слова

1. Якщо ціни на фінансові ресурси є невисокими, а підприємство може забезпечити більш високий рівень віддачі на вкладений капітал, ніж платить за _____, то, залучаючи у свій оборот позиковий капітал, воно може підвищити _____ капіталу.

2. Якщо кошти підприємства сформовані в основному за рахунок короткострокових кредитів та _____, то його фінансовий стан буде _____, адже ці кошти потребують постійної оперативної роботи, яка спрямована на контроль за їх своєчасним поверненням.

3. Під час оцінювання доцільності використання кредитів необхідно враховувати те, що залучення кредитів банку буде раціональним лише в тому разі, якщо відсоткова ставка на них буде _____, ніж _____ всього вкладеного капіталу.

4. _____ є практично безоплатним джерелом коштів для підприємства.

5. Аналіз змін структури капіталу підприємства потребує визначення питомої ваги _____ та _____ коштів у загальній сумі капіталу на початок і кінець звітного періоду та порівняння одержаних показників. Якщо питома вага _____ капіталу більша, ніж _____, то фінансовий ризик кредиторів та інвесторів менший, а суб'єкт господарювання є більш фінансово _____ та незалежним.

6. Вибір джерел фінансування для кожного виду активу також характеризують золоті правила: золоте правило _____ та золоте правило _____.

7. Найбільш стабільним є підприємство, яке використовує лише _____ капітал, але темпи розвитку таких підприємств обмежені, оскільки _____ не може забезпечити необхідного додаткового обсягу активів у періоди сприятливої кон'юнктури ринку.

8. У процесі аналізу власного капіталу підприємства оцінюються зміни у _____ та _____ власних фінансових ресурсів, визначається абсолютне та відносне зростання за окремими складовими власного капіталу підприємства. Якщо темп зростання власного капіталу _____ ніж темп зростання активів підприємства, то це вказує на скорочення власних джерел фінансування діяльності суб'єкта господарювання.

9. Залучення в оборот _____ капіталу в розумних розмірах та ефективно його використання може _____ фінансовий стан, і навпаки – якщо підприємство залучає у свій оборот _____ у розмірах, які економічно не обґрунтовані, фінансовий стан _____.

10. Зростання суми кредиторської заборгованості при збільшенні строків її погашення може свідчити про розширення комерційного _____ з боку постачальників або _____ платоспроможності підприємства.

Тестові ситуації

№ 1. Капітал підприємства – це:

- а) кошти, вкладені в підприємство з метою здійснення підприємницької діяльності та отримання доходу;
- б) дохід підприємства, отриманий унаслідок основної діяльності;
- в) дохід підприємства від розміщення його корпоративних прав;
- г) інвестиційні кошти підприємства, які спрямовані у виробничі активи.

№ 2. До власного капіталу відносять:

- а) гроші та їх еквіваленти, виробничі запаси;
- б) грошові кошти й матеріальні засоби, які самостійно формуються підприємством для забезпечення функціонування та розвитку;
- в) кошти, що інвестовані в дебіторську заборгованість за товари, роботи, послуги;
- г) грошові кошти та інше майно, що залучається для фінансування розвитку підприємства із зовнішніх джерел на платній поворотній основі.

№ 3. Вартість майнових прав, відображених в активі балансу, відображає сутність:

- а) абстрактного капіталу;
- б) конкретного капіталу;
- в) виробничого капіталу;
- г) спекулятивного капіталу.

№ 4. Капітал, який характеризує кошти підприємства, інвестовані в його операційні активи для виробничо-збутової діяльності, має назву:

- а) позиковий;
- б) власний;
- в) виробничий;
- г) пайовий.

№ 5. За цілями використання виділяють такі види капіталу:

- а) акціонерний, пайовий, індивідуальний;
- б) основний, оборотний;
- в) операційний, інвестиційний, фінансовий;
- г) виробничий, позиковий, спекулятивний.

№ 6. За організаційно-правовими формами діяльності виділяють такі види капіталу:

- а) основний, оборотний;
- б) власний, позиковий;
- в) індивідуальний, акціонерний, пайовий;
- г) грошовий, виробничий, товарний.

№ 7. Виробничий капітал – це:

- а) сукупність грошових, матеріальних та нематеріальних активів, що створюються під час основної (операційної) діяльності;
- б) капітал, інвестований у виробничі активи;
- в) капітал, інвестований в активи, що не беруть безпосередньої участі в здійсненні господарської діяльності підприємства і формуванні його доходів;
- г) капітал, що залучається із зовнішніх джерел і спрямовується на забезпечення всіх видів діяльності підприємства.

№ 8. Структура капіталу підприємства:

- а) дозволяє оцінити забезпеченість активів відповідними джерелами фінансування;
- б) характеризує основний і оборотний капітал підприємства;
- в) є головним чинником, що визначає фінансову стійкість підприємства та розкриває сутність його фінансового стану;
- г) дозволяє виявити фактори, що впливають на розмір складових капіталу й динаміку їх зміни.

№ 9. Агресивний підхід до фінансування підприємства можна охарактеризувати таким чином:

- а) до 40 % необоротних активів, до 50 % постійної частини оборотних активів і всі змінні оборотні активи фінансуються за рахунок залучення капіталу на довгостроковій і короткостроковій основі;
- б) до 50 % необоротних активів, до 40 % постійної частини оборотних активів і всі змінні оборотні активи фінансуються за рахунок залучення капіталу на довгостроковій і короткостроковій основі;
- в) до 40 % необоротних активів, до 50 % постійної частини оборотних активів і всі змінні оборотні активи фінансуються виключно за рахунок залучення капіталу на короткостроковій основі;
- г) до 10 % необоротних активів і до 50 % оборотних активів фінансується за рахунок довгострокових зобов'язань і забезпечень.

№ 10. Сутність золотого правила фінансування можна виразити такою тезою:

- а) фінансовий капітал повинен бути мобілізований на строк, не менший від того, на який цей капітал заморожується в необоротних та оборотних активах;
- б) потребу в капіталі для фінансування необоротних активів слід покривати за рахунок власного капіталу й довгострокових зобов'язань і забезпечень;
- в) власний капітал та довгострокові зобов'язання і забезпечення повинні використовуватися не тільки для фінансування необоротних активів, а і для фінансування постійних оборотних активів;
- г) ефективність використання капіталу визначається співвідношенням власного і позикового капіталів.

№ 11. До переваг власного капіталу можна віднести:

- а) забезпечення фінансової стійкості розвитку підприємства, його платоспроможності в довгостроковій перспективі;
- б) неможливість забезпечення перевищення коефіцієнта фінансової рентабельності підприємства над економічною;
- в) високу вартість капіталу;
- г) складність залучення для забезпечення функціонування та розвитку підприємства.

№ 12. До недоліків власного капіталу можна віднести:

- а) забезпечення фінансової стійкості розвитку підприємства, його платоспроможності в довгостроковій перспективі;
- б) неможливість забезпечення перевищення коефіцієнта фінансової рентабельності підприємства над економічною;
- в) простоту залучення;
- г) високу здатність генерування прибутку в усіх сферах діяльності.

№ 13. Капітал, що відображає емісійний дохід, вартість безкоштовно отриманих необоротних активів, суму капіталу, який вкладено засновниками понад статутний капітал, має назву:

- а) зареєстрований капітал;
- б) додатковий капітал;
- в) резервний капітал;
- г) пайовий капітал.

№ 14. Власний оборотний капітал за методом «знизу» визначається таким чином:

- а) оборотні активи – поточні зобов'язання;
- б) оборотні активи + поточні зобов'язання;
- в) власний капітал + довгострокові зобов'язання і забезпечення – необоротні активи;
- г) власний капітал – довгострокові зобов'язання і забезпечення + необоротні активи.

№ 15. Власний оборотний капітал за методом «зверху» визначається таким чином:

- а) оборотні активи – поточні зобов'язання;
- б) оборотні активи + поточні зобов'язання;
- в) власний капітал + довгострокові зобов'язання і забезпечення – необоротні активи;
- г) власний капітал – довгострокові зобов'язання і забезпечення + необоротні активи.

№ 16. До переваг позикового капіталу можна віднести:

- а) високу залежність вартості позикового капіталу від коливань кон'юнктури фінансового ринку;
- б) генерування меншої норми прибутку;
- в) наявність ризику зниження фінансової стійкості та втрати платоспроможності;

г) здатність генерувати приріст фінансової рентабельності.

№ 17. До недоліків позикового капіталу можна віднести:

- а) широкі можливості залучення;
- б) відносно низьку вартість;
- в) складність процедури залучення;
- г) здатність генерувати приріст фінансової рентабельності.

№ 18. Довгострокові зобов'язання – це:

- а) зобов'язання з невизначеною сумою або часом погашення на дату балансу;
- б) заборгованість підприємства, яка виникла внаслідок минулих подій і погашення якої в майбутньому, як очікується, призведе до зменшення ресурсів підприємства, що втілюють у собі економічні вигоди;
- в) зобов'язання, які не виникають у процесі нормального операційного циклу і будуть погашені після 12 місяців із дати балансу;
- г) доходи, отримані протягом поточного або попереднього звітних періодів, які належать до наступних звітних періодів.

№ 19. До довгострокових зобов'язань не відносять:

- а) відстрочені податкові зобов'язання;
- б) довгострокові кредити банків;
- в) довгострокові забезпечення;
- г) цільове фінансування;
- д) поточні забезпечення.

№ 20. До показників, що не застосовуються в процесі аналізу кредиторської заборгованості, відносять:

- а) рентабельність реалізованої продукції;
- б) коефіцієнт оборотності кредиторської заборгованості;
- в) коефіцієнт тривалості періоду погашення кредиторської заборгованості;
- г) відношення середнього розміру кредиторської заборгованості до чистого доходу від реалізації продукції.

ТЕМА 5

АНАЛІЗ ФІНАНСОВОЇ СТІЙКОСТІ ПІДПРИЄМСТВА

5.1. Економічна сутність категорії «фінансова стійкість» та необхідність її аналізу.

5.2. Аналіз фінансової стійкості за абсолютними показниками. Визначення типу фінансової стійкості.

5.3. Оцінка фінансової стійкості підприємства на базі відносних показників.

5.4. Аналіз запасу фінансової стійкості підприємства.

5.4.1. Операційний аналіз.

5.4.2. Операційний леверидж.

5.4.3. Фінансовий та операційно-фінансовий леверидж.

Контрольні питання:

1. Розкрийте сутність і зміст фінансової стійкості.
2. За якими напрямками розглядається сутність фінансової стійкості? Назвіть та охарактеризуйте їх.
3. Що відображає, гарантує та характеризує фінансова стійкість?
4. Які характеристики має фінансово стійке підприємство?
5. Які фактори впливають на фінансову стійкість? Назвіть та охарактеризуйте їх.
6. Сформулюйте загальну мету проведення аналізу фінансової стійкості.
7. Що є предметом аналізу фінансової стійкості?
8. Від яких умов залежить фінансова стійкість підприємства?
9. Назвіть та охарактеризуйте основні етапи аналізу фінансової стійкості.
10. Що являє собою аналіз фінансової звітності за абсолютними показниками?
11. Які абсолютні показники аналізу фінансової стійкості Ви знаєте? Назвіть та охарактеризуйте.
12. Назвіть основні типи фінансової стійкості. Надайте їхню характеристику.
13. Які додаткові абсолютні показники використовуються для аналізу фінансової стійкості? Яке їхнє призначення?
14. Розкрийте специфічні особливості аналізу фінансової стійкості на базі відносних показників.
15. Сформулюйте вимоги, яким повинна відповідати система відносних показників фінансової стійкості.
16. Які групи коефіцієнтів містить система аналізу фінансової стійкості?
17. Що дозволяють оцінити показники структури капіталу?
18. З якою метою розраховуються коефіцієнти покриття?
19. Що являє собою запас фінансової міцності?
20. Назвіть напрямки дослідження запасу фінансової міцності.
21. У чому полягає сутність та зміст операційного аналізу?
22. Сформулюйте базові припущення операційного аналізу.
23. Які управлінські завдання можуть бути вирішені за допомогою операційного аналізу?
24. Розкрийте сутність та необхідність визначення порогу рентабельності підприємства.
25. Що таке точка беззбитковості? Яким чином вона може бути визначена?
26. Що являє собою зона безпеки? Яким чином вона може бути визначена?
27. Дайте визначення таким економічним категоріям, як «операційний леверидж», «фінансовий леверидж», «операційно-фінансовий леверидж».
28. Які ризики пов'язані з різними видами левериджу? Назвіть і охарактеризуйте їх.
29. Сформулюйте особливості прояву операційного й фінансового левериджів на підприємстві.

Економічний диктант з основних термінів і понять теми

Написати визначення терміна або продовжити речення:

1. Фінансова стійкість – це...
2. Власний оборотний капітал – це...
3. Абсолютні показники фінансової стійкості – це...
4. Абсолютна фінансова стійкість – це...
5. Нормальна фінансова стійкість – це...
6. Нестійкий фінансовий стан – це...
7. Кризовий фінансовий стан – це...
8. Точка беззбитковості – це...
9. Зона безпеки – це...
10. Запас фінансової міцності – це...
11. Операційний аналіз – це...
12. Валова маржа – це...
13. Операційний леверидж – це...
14. Фінансовий леверидж – це...
15. Операційно-фінансовий леверидж – це...

Вставити пропущені слова

1. Фінансова стійкість суб'єкта економіки визначається його здатністю функціонувати й розвиватися в умовах динамічного _____ та _____ середовища.

2. Платоспроможність та кредитоспроможність суб'єкта господарювання в довгостроковій перспективі є зовнішньою ознакою фінансової стійкості. В основі фінансової стійкості лежить збалансування активів і _____, доходів і _____ та грошових _____. Чим _____ фінансова стійкість підприємства, тим більше воно незалежне від несприятливої зміни ринкової кон'юнктури.

3. Фінансову стійкість можна проаналізувати й оцінити за допомогою абсолютних та _____ показників. _____ показники характеризують міру забезпеченості запасів джерелами їхнього фінансування. _____ показники розраховуються як співвідношення абсолютних показників активу і пасиву балансу.

4. Наявний надлишок власного оборотного капіталу для фінансування запасів визначає _____ тип фінансової стійкості.

5. Наявний надлишок власного оборотного капіталу та довгострокових позикових джерел для фінансування запасів і витрат характеризує _____ фінансову стійкість.

6. Обґрунтування управлінських рішень щодо стабілізації фінансового стану підприємства здійснюється за допомогою _____ фінансової стійкості. _____ фінансової стійкості характеризує рівень захищеності _____ діяльності, який є у підприємства на цей момент і яким можна скористатися на випадок непередбачених обставин, а також визначає захищеність _____ та постачальників від можливої несплати коштів за розрахунками.

7. Базовими припущеннями операційного аналізу є такі: витрати підприємства поділяються на _____ та _____; обсяг _____ продукції дорівнює обсягу її реалізації; як критерій для аналізу приймається _____ прибуток.

8. _____ витрати є постійними у структурі собівартості одиниці продукції, незалежно від обсягу її випуску. За умови збільшення обсягів виробництва спостерігається _____ постійних витрат на одиницю продукції.

9. Чим _____ поріг рентабельності, тим складніше його перевищити. З низькою межею рентабельності легше переносити зменшення попиту, відмовитись від завищеної ціни реалізації. Зниження межі рентабельності можна досягти, _____ валову маржу або _____ постійні витрати.

10. Змінюючи співвідношення між власним та _____ капіталом, можна впливати на _____ і _____ власного капіталу підприємства, що характеризується категорією фінансового левериджу.

Тестові ситуації

№ 1. Фінансова стійкість – це:

а) такий стан фінансових ресурсів підприємства, їх розподіл і використання, що забезпечують незалежність від зовнішніх джерел фінансування та його розвиток на основі зростання прибутку і капіталу при збереженні платоспроможності та кредитоспроможності за умови допустимого рівня ризику;

б) це система взаємопов'язаних методів обробки фінансової інформації підприємства, що спрямована на визначення фінансових ресурсів та джерел їх формування з метою прийняття оптимальних управлінських фінансових рішень;

в) означає наявність у підприємства грошових коштів та їх еквівалентів, достатніх для розрахунків за поточними зобов'язаннями, що вимагають негайного погашення;

г) означає готовність і здатність підприємства виконувати свої зобов'язання в повному обсязі.

№ 2. Стан підприємства, що характеризується фінансовою рівновагою між власним і позиковим капіталом, визначає:

а) можливість отримання суб'єктом господарювання доходів та динаміку їх змін;

б) фінансову стійкість суб'єкта господарювання;

в) становище підприємства на фінансовому та товарному ринках;

г) ефективність управління активами підприємства.

№ 3. Фінансова стійкість не залежить від:

а) оптимальності структури джерел фінансування;

б) оптимальності співвідношення між прибутком, обсягом реалізації, собівартістю та ціною;

в) оптимальності структури складових активів;

г) оптимальності руху грошових коштів від фінансової діяльності.

№ 4. До зовнішніх факторів, що впливають на фінансову стійкість підприємства, відносять:

а) рівень розвитку техніки і технології;

б) розмір і динаміка зміни власного капіталу;

в) рівень професійної підготовки фахівців, що працюють на підприємстві;

г) ефективність управління оборотними активами.

№ 5. До внутрішніх факторів, що впливають на фінансову стійкість підприємства, належать:

- а) стан майнового потенціалу;
- б) рівень конкуренції;
- в) рівень розвитку техніки і технології;
- г) нормативно-правове забезпечення.

№ 6. Підприємство зазвичай не є фінансово стійким, якщо йому притаманні такі риси:

- а) фінансова незалежність від зовнішніх джерел фінансування;
- б) зростання виробничого потенціалу;
- в) фінансова незабезпеченість безперервності основних видів діяльності;
- г) стабільне перевищення доходів над витратами.

№ 7. Типами фінансової стійкості є:

- а) абсолютний, відносний, передкризовий, кризовий;
- б) абсолютний, нормальний, кризовий, антикризовий;
- в) нормальний, відносний, нестійкий, кризовий;
- г) абсолютний, нормальний, передкризовий, кризовий.

№ 8. Тип фінансової стійкості:

- а) визначається наявністю власного оборотного капіталу;
- б) залежить від рівня забезпеченості запасів джерелами їх фінансування;
- в) визначається структурою позикового капіталу підприємства;
- г) визначається структурою власного капіталу підприємства.

№ 9. Кризовий тип фінансової стійкості характеризує такий вид трикомпонентного показника:

- а) $S = \{1;1;1\}$;
- б) $S = \{0;1;1\}$;
- в) $S = \{0;0;1\}$;
- г) $S = \{0;0;0\}$.

№ 10. Наявність надлишку власного оборотного капіталу для фінансування запасів і витрат визначає такий тип фінансової стійкості:

- а) відносний;
- б) абсолютний;
- в) нестійкий;
- г) кризовий;

№ 11. Система відносних показників фінансової стійкості не повинна відповідати такій вимозі:

- а) максимальна інформативність;
- б) цілісність картини фінансової стійкості;
- в) ієрархічність застосування показників;
- г) можливість проведення рейтингового оцінювання підприємства в просторі та часі.

№ 12. Коефіцієнт фінансової стійкості:

- а) показує, яка частина необоротних активів профінансована зовнішніми інвесторами;
- б) визначає частку капіталу, що вкладена в оборотні активи й характеризує ступінь його мобільності;
- в) характеризує потенційну можливість підприємства погасити позику і ступінь захищеності кредиторів від несплати відсоткових платежів;
- г) характеризує покриття боргів власним капіталом.

№ 13. Частку власного капіталу в загальній сумі коштів авансованих в діяльність підприємства характеризує:

- а) коефіцієнт фінансової незалежності;
- б) коефіцієнт фінансової залежності;
- в) коефіцієнт фінансового ризику;
- г) коефіцієнт концентрації позикового капіталу.

№ 14. Операційний аналіз:

- а) дозволяє встановити залежність фінансових результатів від зміни витрат і обсягів реалізації;
- б) формулює фактори впливу на фінансові результати підприємства;
- в) визначає обсяг виробництва, що дозволяє отримати максимальний рівень прибутку;
- г) сприяє активізації діяльності підприємства на товарних і фондових ринках.

№ 15. Точка беззбитковості характеризує:

- а) витрати, сума яких залишається незмінною в разі зміни обсягів виробництва;
- б) обсяг реалізації, за якого доходи підприємства дорівнюють його витратам, а прибуток, як і збиток, – відсутній;
- в) рівень маржинального доходу (валову маржу);
- г) динаміку коливання виручки від реалізації товарів (робіт, послуг).

№ 16. Величина можливого зниження обсягу реалізації без ризику понести збитки характеризується:

- а) зоною безпеки;
- б) зоною небезпеки;
- в) порогом рентабельності;
- г) точкою беззбитковості.

№ 17. Запас фінансової міцності:

- а) відповідає сумі, на яку підприємство може знизити обсяг реалізації до моменту появи збитків;
- б) визначається співвідношенням постійних і змінних витрат підприємства;
- в) оцінюється оцінюванням динаміки змінних валових витрат підприємства;

г) розраховується за допомогою динаміки зміни чистого доходу від реалізації продукції.

№ 18. Леверидж – це:

а) взаємозв'язок прибутку і вартісної оцінки витрат активів чи пасивів, які було здійснено для отримання цього прибутку;

б) потенційна можливість підприємства впливати на темпи зміни чистого прибутку та дохідність власного капіталу шляхом зміни обсягів та структури власних і позикових коштів;

в) інструмент управління операційним прибутком, заснований на визначенні частки постійних і змінних витрат, що забезпечує відповідний темп зростання операційного прибутку залежно від зростання обсягу реалізації;

г) певний фактор, незначна зміна якого може привести до суттєвої зміни результативного показника.

№ 19. Операційний леверидж – це:

а) потенційна можливість підприємства впливати на темпи зміни чистого прибутку та дохідність власного капіталу шляхом зміни обсягів та структури власних і позикових коштів;

б) інструмент управління операційним прибутком, заснований на визначенні частки постійних і змінних витрат, що забезпечує відповідний темп зростання операційного прибутку залежно від зростання обсягу реалізації;

в) узагальнюючою категорією, що визначається оцінюванням взаємозалежності таких компонентів: чистого доходу від реалізації, постійних витрат операційного та фінансового характеру, чистого прибутку;

г) взаємозв'язок прибутку й вартісної оцінки витрат активів чи пасивів, які було здійснено для отримання цього прибутку.

№ 20. Врахування операційного прибутку і чистого прибутку дає змогу визначити:

а) силу дії операційного левериджу;

б) силу дії фінансового левериджу;

в) поріг рентабельності і зону безпеки;

г) запас фінансової міцності підприємства.

ТЕМА 6

АНАЛІЗ ПЛАТОСПРОМОЖНОСТІ ТА ЛІКВІДНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА

6.1. Сутність і значення платоспроможності та ліквідності підприємства.

6.2. Зміст та послідовність аналізу ліквідності підприємства.

6.2.1. Аналіз ліквідності балансу підприємства.

6.2.2. Оцінка ліквідності на основі фінансових показників.

6.2.2.1. Абсолютні показники ліквідності.

6.2.2.2. Відносні показники ліквідності.

6.3. Аналіз платоспроможності підприємства: зміст, основні напрямки та критерії оцінювання.

Контрольні питання:

1. Сформулюйте сутність ліквідності та платоспроможності, розкрийте схожість і відмінність цих понять.
2. Визначте роль ліквідності та платоспроможності під час оцінювання фінансового стану підприємства.
3. У чому полягає ліквідність підприємства й ліквідність балансу? Як можна поєднати ці поняття?
4. На які групи поділяються активи підприємства за ступенем ліквідності?
5. На які групи поділяються пасиви підприємства за ступенем настання строків їх оплати?
6. Що включає в себе найбільш мобільна частина ліквідних засобів?
7. Що відноситься до активів повільної реалізації?
8. Які активи відносяться до тих, що реалізуються важко?
9. Які зобов'язання відносяться до найбільш строкових?
10. Розкрийте сутність та зміст постійних (стійких) пасивів.
11. В якому випадку баланс підприємства буде абсолютно ліквідним?
12. Як за допомогою аналізу ліквідності балансу можна визначити й оцінити поточну та перспективну ліквідність?
13. Які показники ліквідності застосовуються під час аналізу ліквідності балансу? Як вони розраховуються і як аналізуються?
14. Охарактеризуйте абсолютні показники ліквідності.
15. Розкрийте сутність, зміст і функціональне призначення робочого капіталу підприємства.
16. Назвіть та охарактеризуйте методи розрахунку власного оборотного капіталу.
17. Які фактори впливають на суму робочого капіталу?
18. Чим визначається оптимальний розмір робочого капіталу?
19. В яких коефіцієнтах ліквідності зацікавлені різні користувачі фінансового аналізу? Обґрунтуйте свою відповідь.
20. За допомогою якого коефіцієнта можна встановити, якою мірою поточні активи покривають короткострокові зобов'язання?
21. Що являє собою коефіцієнт загальної ліквідності? строкової ліквідності? абсолютної ліквідності? Яким чином вони взаємопов'язані?
22. Які фактори здатні позитивно вплинути на підвищення ліквідності підприємства? Назвіть і охарактеризуйте їх.
23. Що розуміється під терміном «платоспроможність»?
24. Які основні ознаки платоспроможності підприємства?
25. Які рівні платоспроможності підприємства Вам відомі і як вони розраховуються?
26. Яка мета складання платіжного календаря підприємства? Назвіть основні його показники.
27. Розкрийте зміст поточної і перспективної платоспроможності.
28. Що відображає коефіцієнт достатності грошових коштів?
29. Для чого застосовується коефіцієнт капіталізації грошових коштів? Охарактеризуйте його зміст.

30. Розкрийте сутність та дайте порівняльну характеристику грошової, розрахункової і ліквідної платоспроможності.

Економічний диктант з основних термінів і понять теми

Написати визначення терміну або продовжити речення:

1. Ліквідність – це...
2. Платоспроможність – це...
3. Фінансова ліквідність – це...
4. Майнова ліквідність – це...
5. Ліквідність балансу – це...
6. Статична платоспроможність – це...
7. Динамічна платоспроможність – це...
8. Перспективна платоспроможність – це...
9. Поточна платоспроможність – це...
10. Фактична платоспроможність – це...
11. Загальна платоспроможність – це...
12. Боргова платоспроможність – це...
13. Грошова платоспроможність – це...
14. Розрахункова платоспроможність – це...
15. Ліквідна (майнова) платоспроможність – це...

Вставити пропущені слова

1. Забезпечення поточної й перспективної ліквідності є ключовими складовими _____ – фундаменту стабільного функціонування і розвитку підприємства.

2. Фінансовий стан підприємства в короткостроковій перспективі оцінюється показниками _____ та _____, які характеризують здатність підприємства своєчасно і в повному обсязі розраховатися за _____ зобов'язаннями перед контрагентами.

3. Порівняння *Л1* та *ЛІ* відображає співвідношення _____ платежів та надходжень; *Л2* та *Л2* – показує тенденцію зростання або зменшення _____ ліквідності в близькому майбутньому; *Л3* і *Л3* та *Л4* і *Л4* відображають відношення _____ та _____ у відносно віддаленому майбутньому.

4. Аналіз ліквідності балансу полягає в порівнянні коштів по _____, згрупованих за ступенем їхньої ліквідності й розміщених у порядку _____ ліквідності із зобов'язаннями по _____, згрупованими за строками їх погашення та розташованими в порядку _____ таких строків. Якщо одна або кілька нерівностей системи мають протилежний знак від зафіксованого варіанта, ліквідність балансу більшою або меншою мірою відрізняється від _____.

5. Головною ознакою ліквідності є формальне перевищення (у вартісній оцінці) _____ активів над _____. Чим більше це перевищення, тим сприятливішим є фінансовий стан підприємства з позицій ліквідності.

6. Оптимальна сума чистого робочого капіталу залежить від особливостей функціонування й розвитку підприємства, зокрема від його _____, обсягів _____, _____ обороту матеріальних запасів і дебіторської заборгованості.

7. Коефіцієнт швидкої ліквідності характеризує можливість погашення підприємством _____ зобов'язань поточними активами за відрахуванням _____.

8. Ознаками платоспроможності є наявність грошей у касі, на поточних рахунках та відсутність простроченої _____ заборгованості.

9. Величина чистого робочого капіталу оцінюється методами _____ та _____.

10. Оцінити _____ платоспроможність можна за допомогою аналізу абсолютних та відносних показників. Аналіз абсолютних показників передбачає дослідження _____, а відносних – коефіцієнтів _____ грошових коштів та _____ грошових коштів.

Тестові ситуації

№ 1. Поняття «ліквідність» означає:

- а) наявність у підприємства зобов'язань;
- б) платоспроможність підприємства в коротко-, середньо- і довгостроковій перспективі;
- в) безперешкодне перетворення майна на гроші;
- г) здатність підприємства розрахуватись за борговими зобов'язаннями.

№ 2. Платоспроможність підприємства характеризує:

- а) готовність і здатність виконувати свої зобов'язання в повному обсязі;
- б) безперешкодне перетворення майна на гроші;
- в) зовнішню та внутрішню активність підприємства та його ринкову позицію;
- г) наявність у підприємства грошових коштів та їх еквівалентів, достатніх для розрахунків із боргами у відповідні терміни.

№ 3. Майнова ліквідність підприємства характеризує:

- а) здатність активу перетворюватись на гроші;
- б) наявність у підприємства оборотних активів, теоретично достатніх для погашення короткострокових зобов'язань, навіть із порушенням договірних строків погашення;
- в) здатність виконувати зобов'язання тільки за рахунок наявних грошових коштів;
- г) здатність виконувати зобов'язання тільки за рахунок наявних грошових коштів та реальних джерел їх зростання.

№ 4. Розрахункова платоспроможність визначає:

- а) здатність активу перетворюватись на гроші;
- б) здатність виконувати зобов'язання за рахунок усіх видів оборотних активів підприємства;

в) здатність виконувати зобов'язання тільки за рахунок наявних грошових коштів;

г) здатність виконувати зобов'язання тільки за рахунок наявних грошових коштів та реальних джерел їх зростання.

№ 5. Грошова платоспроможність – це:

а) здатність активу перетворюватись на гроші;

б) здатність виконувати зобов'язання за рахунок усіх видів оборотних активів підприємства;

в) здатність виконувати зобов'язання тільки за рахунок наявних грошових коштів;

г) здатність виконувати зобов'язання тільки за рахунок наявних грошових коштів та реальних джерел їх зростання.

№ 6. За характером оцінки виділяють такі види платоспроможності:

а) статична, динамічна;

б) поточна, перспективна;

в) фактична, загальна, боргова;

г) грошова, розрахункова, ліквідна (майнова).

№ 7. Залежно від характеру визначення платіжних потреб виділяють такі види платоспроможності:

а) статична, динамічна;

б) грошова, розрахункова, ліквідна (майнова);

в) фактична, загальна, боргова;

г) поточна, перспективна.

№ 8. Перспективна платоспроможність:

а) визначає потенційні можливості виконання платіжних зобов'язань та витрат;

б) означає спроможність підприємства оплатити свої поточні зобов'язання негайно й у найближчому майбутньому;

в) визначає здатність підприємства виконувати боргові зобов'язання;

г) визначає наявність у підприємства грошових коштів, достатніх для погашення короткострокових зобов'язань.

№ 9. Поточна платоспроможність:

а) визначає потенційні можливості виконання платіжних зобов'язань та витрат;

б) означає спроможність підприємства оплатити свої поточні зобов'язання негайно й у найближчому майбутньому;

в) визначає наявність у підприємства грошових коштів, достатніх для погашення короткострокових зобов'язань;

г) визначає здатність підприємства виконувати боргові зобов'язання.

№ 10. Яке з нижченаведених тверджень відносно платоспроможності та ліквідності є правильним:

а) поняття «платоспроможність» є значно ширшим за «ліквідність»;

- б) поняття «ліквідність» та «платоспроможність» є тотожними;
- в) поняття «ліквідність» є більш широким, ніж «платоспроможність»;
- г) ліквідність характеризує виключно поточний стан активів.

№ 11. До найбільш ліквідних активів зазвичай відносять:

- а) грошові кошти та їх еквіваленти;
- б) запаси;
- в) дебіторську заборгованість;
- г) нематеріальні активи.

№ 12. До активів, що швидко реалізуються, зазвичай не відносять:

- а) готову продукцію;
- б) дебіторську заборгованість;
- в) векселя отримані;
- г) грошові кошти та їх еквіваленти.

№ 13. До найбільш строкових зобов'язань прийнято відносити:

- а) кредиторську заборгованість за товари, роботи, послуги;
- б) короткострокові кредити;
- в) поточну кредиторську заборгованість;
- г) інші позикові кошти, що підлягають погашенню протягом 12 місяців.

№ 14. Робочий капітал – це:

- а) величина оборотних активів підприємства, що залишається у підприємства після розрахунків за короткостроковими зобов'язаннями;
- б) сума оборотних активів підприємства;
- в) сума оборотних і необоротних активів підприємства;
- г) сума поточних зобов'язань підприємства.

№ 15. Показник, що показує, якою мірою наявні оборотні активи достатні для задоволення поточних зобов'язань, має назву:

- а) коефіцієнт поточної (загальної) ліквідності;
- б) коефіцієнт строкової ліквідності;
- в) коефіцієнт абсолютної ліквідності;
- г) коефіцієнт ліквідної платоспроможності.

№ 16. Коефіцієнт абсолютної ліквідності:

- а) характеризує ліквідність за показниками грошових коштів та поточних фінансових інвестицій;
- б) показує, якою мірою оборотні активи, що є в наявності, достатні для задоволення поточних зобов'язань підприємства;
- в) дозволяє оцінити здатність підприємства погасити поточні зобов'язання й визначити потенційну можливість розрахуватись за довгостроковими зобов'язаннями;
- г) характеризує можливість погашення підприємством поточних зобов'язань поточними активами за вирахуванням запасів.

№ 17. Показник проміжної ліквідності:

- а) характеризує ліквідність за показниками грошових коштів та фінансових інвестицій;

б) дозволяє оцінити здатність підприємства погасити поточні зобов'язання й визначити потенційну можливість розрахуватись за довгостроковими зобов'язаннями;

в) показує, якою мірою оборотні активи, що є в наявності, достатні для задоволення поточних зобов'язань підприємства;

г) характеризує можливість погашення підприємством поточних зобов'язань поточними активами за вирахуванням запасів.

№ 18. Здатність підприємства заробляти кошти для покриття капітальних витрат, приросту оборотних активів та виплати дивідендів відображає:

- а) коефіцієнт капіталізації грошових коштів;
- б) коефіцієнт достатності грошових коштів;
- в) коефіцієнт розрахункової платоспроможності;
- г) коефіцієнт грошової платоспроможності.

№ 19. Коефіцієнт, що характеризує наявність власного оборотного капіталу у підприємства, необхідного для його фінансової стабільності, має назву:

- а) коефіцієнт покриття;
- б) коефіцієнт забезпечення власними коштами;
- в) коефіцієнт абсолютної ліквідності;
- г) коефіцієнт достатності грошових коштів.

№ 20. Коефіцієнт, що характеризує рівень інвестицій в активах підприємства, має назву:

- а) коефіцієнт капіталізації грошових коштів;
- б) коефіцієнт достатності грошових коштів;
- в) коефіцієнт покриття;
- г) коефіцієнт відновлення (втрати) платоспроможності.

ТЕМА 7

АНАЛІЗ ФІНАНСОВИХ РЕЗУЛЬТАТІВ ДІЯЛЬНОСТІ ТА РЕНТАБЕЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА

7.1. Зміст, завдання і джерела аналізу фінансових результатів діяльності та рентабельності підприємства.

7.2. Аналіз формування і використання фінансових результатів діяльності підприємства.

7.3. Факторний аналіз фінансових результатів діяльності підприємства.

7.4. Аналіз показників рентабельності.

7.5. Факторний аналіз показників рентабельності.

7.5.1. Фактори зростання рентабельності власного капіталу.

7.5.2. Підвищення рентабельності власного капіталу за рахунок залучення позикового капіталу (ефект фінансового левериджу).

Контрольні питання:

1. Розкрийте сутність прибутку як економічної категорії.
2. Охарактеризуйте зміст поняття «прибуток».
3. Поясніть, чому прибуток є головним джерелом зростання ринкової вартості підприємства.
4. Назвіть і охарактеризуйте основні класифікаційні ознаки, які дозволяють виділити різні види прибутку.
5. Що являє собою прибуток від операційної діяльності? від фінансової? від інвестиційної?
6. Що таке податковий прибуток?
7. Розкрийте сутність облікового прибутку.
8. Як пов'язані між собою валовий прибуток та чистий прибуток?
9. Сформулюйте мету й назвіть основні завдання аналізу фінансових результатів діяльності та рентабельності підприємства.
10. Назвіть і охарактеризуйте види аналізу прибутку підприємства.
11. Назвіть основні джерела аналітичної інформації, яка використовується для аналізу фінансових результатів підприємства.
12. Сформулюйте основні етапи аналізу прибутку підприємства.
13. Як розподіл прибутку впливає на ефективність функціонування підприємства?
14. Охарактеризуйте загальну схему розподілу чистого прибутку підприємства.
15. Чому в процесі розподілу прибутку необхідно оптимізувати інтереси підприємства, його власників, держави, робітників? Обґрунтуйте свою думку.
16. Назвіть та охарактеризуйте зовнішні фактори, які впливають на величину прибутку підприємства.
17. Як пов'язані між собою виробничі, фінансові й комерційні фактори, які впливають на величину прибутку підприємства? Поясніть свою думку.
18. Поясніть, чому факторний аналіз прибутку проводиться в розрізі видів діяльності підприємства.
19. Які основні фактори впливають на валовий прибуток? Назвіть і охарактеризуйте їх.
20. Як взаємопов'язані між собою показники чистого доходу від реалізації продукції, операційні витрати й операційний прибуток?
21. Що являє собою аналіз рентабельності?
22. Що є інформаційною базою для розрахунку основних показників рентабельності?
23. Які етапи передбачає проведення аналізу рентабельності? Назвіть і охарактеризуйте їх.
24. Які показники можна віднести до витратних показників рентабельності? доходних показників? ресурсних показників?
25. Що характеризують витратні показники рентабельності? доходні показники? ресурсні показники?

26. З якою метою проводиться факторний аналіз показників рентабельності?

27. Що являє собою модель Du Pont?

28. Які основні фактори впливають на показники рентабельності? Назвіть і охарактеризуйте їх.

29. З якою метою необхідно порівнювати показники рентабельності активів і власного капіталу?

30. У чому полягає ефект фінансового левериджу?

Економічний диктант з основних термінів і понять теми

Написати визначення терміна або продовжити речення:

1. Прибуток – це...
2. Збиток – це...
3. Розподілений прибуток – це...
4. Нерозподілений прибуток – це...
5. Операційний прибуток – це...
6. Чистий прибуток – це...
7. Обліковий прибуток – це...
8. Податковий прибуток – це...
9. Валовий прибуток – це...
10. Чистий дохід – це...
11. Адміністративні витрати – це...
12. Витрати на збут – це...
13. Рентабельність – це...
14. Витратні показники рентабельності – це...
15. Доходні показники рентабельності – це...
16. Ресурсні показники рентабельності – це...
17. Рентабельність власного капіталу – це...
18. Рентабельність активів – це...
19. Ефект фінансового левериджу – це...
20. Диференціал фінансового левериджу – це...

Вставити пропущені слова

1. _____ – це сума, на яку доходи перевищують пов'язані з ними витрати; _____ – перевищення суми витрат над сумою доходу, для отримання якого були здійснені ці витрати.

2. Фінансові служби підприємства для підвищення ефективності управління прибутковістю підприємства повинні систематично здійснювати аналіз _____, _____ і _____ прибутку та показників рентабельності.

3. Фінансовий результат діяльності підприємства характеризується системою _____ і _____ показників. До _____ показників належать сума фінансового результату (прибутку або збитку) за структурою його утворення, розподілу і використання; до _____ – показники рентабельності.

4. Розподіл чистого прибутку відбувається відповідно до установчих документів підприємства і прийнятих рішень _____. За рахунок чистого прибутку здійснюється інвестування виробничого розвитку, виплата _____, створення _____, покриття _____.

5. Обсяг _____ прибутку за звітний період можна знайти як різницю між нерозподіленим прибутком звітної та попереднього періодів (пасив балансу). Обсяг _____ прибутку можна визначити шляхом порівняння приросту нерозподіленого прибутку за звітний період та величиною чистого прибутку звітної періоду.

6. Якщо власники підприємства всю суму прибутку будуть використовувати на виплату _____, то не буде здійснюватися інвестиційно-інноваційна діяльність, і в перспективі скоротяться виробничі _____ підприємства, _____ ефективність господарювання та погіршиться фінансовий стан.

7. _____ аналіз проводиться з метою оцінки впливу факторів на фінансовий результат діяльності підприємства і являє собою методику комплексного системного вивчення і вимірювання впливу _____ на величину результативних показників, яка залежить від _____, користувачів та джерел інформації.

8. _____ фактори впливу на прибуток підприємства передбачають розширення виробництва за рахунок додаткового залучення базових ресурсів, а _____ – пов'язані з більш ефективним використанням наявних ресурсів за рахунок додаткових вкладень для поліпшення їхніх якісних характеристик.

9. Підприємство вважається рентабельним, якщо доходи від реалізації продукції покривають всі _____ і забезпечують суму _____, достатню для нормального функціонування.

10. Якщо сила дії фінансового левериджу позитивна, то рентабельність _____ менша від рентабельності _____, і це свідчить про низьку вартість _____ коштів. Якщо сила дії фінансового левериджу негативна, то рентабельність _____ більша від рентабельності _____, і це свідчить про високу вартість _____ коштів.

Тестові ситуації

№ 1. Прибуток – це:

- а) частина виручки, яка залишається після відшкодування всіх витрат на виробничу й комерційну діяльність підприємства;
- б) дохід підприємства від усіх видів діяльності, які воно здійснює;
- в) показник, що характеризує активність дій підприємства на товарному ринку;
- г) показник, що відображає рівень доходу, що припадає на одиницю вкладеного в активи капіталу.

№ 2. Основною умовою одержання підприємством певної суми прибутку є:

- а) отримання пільгових кредитів;
- б) здійснення фінансово-господарської діяльності;
- в) перевищення доходів підприємства над його витратами;
- г) уникнення фінансових ризиків.

№ 3. За видами діяльності виділяють такі види прибутку:

- а) валовий прибуток, прибуток від операційної діяльності, прибуток до оподаткування, чистий прибуток;
- б) розподілений і нерозподілений прибуток;
- в) податковий і обліковий прибуток;
- г) прибуток від операційної, інвестиційної та фінансової діяльності.

№ 4. Згідно з чинним законодавством виділяють такі види прибутку:

- а) прибуток від операційної, інвестиційної та фінансової діяльності;
- б) валовий прибуток, прибуток від операційної діяльності, прибуток до оподаткування, чистий прибуток;
- в) податковий і обліковий прибуток;
- г) розподілений і нерозподілений прибуток.

№ 5. Сума прибутку до оподаткування, визначена в бухгалтерському обліку й відображена у звіті про фінансові результати за звітний період, має назву:

- а) обліковий прибуток;
- б) податковий прибуток;
- в) прибуток від операційної діяльності;
- г) нерозподілений прибуток.

№ 6. Прибуток, що характеризує підсумковий фінансовий результат від операцій із придбання і продажу необоротних активів, а також короткострокових (поточних) фінансових інвестицій, які не є еквівалентами грошових коштів, має назву:

- а) прибуток від фінансової діяльності;
- б) прибуток від інвестиційної діяльності;
- в) прибуток від операційної діяльності;
- г) нерозподілений прибуток.

№ 7. Розподілений прибуток – це:

- а) частина чистого прибутку, яка використана на виплату дивідендів власникам, формування резервного фонду;
- б) частина чистого прибутку підприємства, що залишається після його розподілу та використання й визначає ту його суму, яка спрямована на фінансування приросту активів підприємства;
- в) прибуток від основної діяльності підприємства, тобто від виробництва й реалізації продукції (товарів, робіт, послуг);
- г) сума прибутку, визначена за податковим законодавством і є об'єктом оподаткування податком на прибуток за звітний період.

№ 8. Валовий прибуток (збиток) – це:

а) фінансовий результат від основної діяльності підприємства, тобто від виробництва й реалізації продукції (товарів, робіт, послуг);

б) фінансовий результат, що залишається в розпорядженні підприємства після сплати податків та інших платежів і підлягає перерозподілу за напрямками використання;

в) загальний результат, отриманий підприємством від усіх видів діяльності (операційної, інвестиційної, фінансової);

г) економічний результат діяльності підприємства, розрахований у вигляді різниці між чистим доходом від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг) та собівартістю реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг).

№ 9. Фінансовий результат, що залишається в розпорядженні підприємства після сплати податків та інших платежів і підлягає перерозподілу за напрямками використання, – це:

а) валовий прибуток (збиток);

б) чистий прибуток (збиток);

в) прибуток (збиток) до оподаткування;

г) операційний прибуток (збиток).

№ 10. Аналіз прибутку, що здійснюється з метою визначення очікуваної суми прибутку за комерційними угодами, фінансовими та інвестиційними операціями, які підприємство планує в майбутньому, має назву:

а) попередній;

б) поточний;

в) ретроспективний;

г) зовнішній.

№ 11. За об'єктом аналізу виділяють такі види аналізу прибутку:

а) внутрішній, зовнішній;

б) попередній, поточний, ретроспективний;

в) аналіз формування й аналіз використання прибутку;

г) аналіз прибутку по підприємству загалом, аналіз прибутку за окремими структурними підрозділами, аналіз прибутку за окремими операціями, що здійснює підприємство.

№ 12. До капіталізованої частини прибутку можна віднести:

а) формування резервного капіталу;

б) дивіденди;

в) покриття збитків минулих років;

г) матеріальне заохочення.

№ 13. До спожитої частини прибутку можна віднести:

а) поповнення додаткового капіталу;

б) дивіденди;

в) нерозподілений прибуток;

г) формування резервного капіталу.

№ 14. До фінансових факторів, що впливають на прибуток підприємства, можна віднести:

- а) рівень інфляції;
- б) кон'юнктуру ринку;
- в) ефективність використання фінансових ресурсів;
- г) якість продукції, що виготовляється.

№ 15. Комерційні фактори:

а) пов'язані з обсягом виробництва, його ритмічністю, забезпеченістю матеріальними та трудовими ресурсами, науково-технічною оснащеністю, якістю продукції, її асортиментом та структурою тощо;

б) охоплюють питання сфери маркетингу: постачальницько-збутову діяльність, укладання господарських договорів на основі вивчення кон'юнктури ринку, цінове регулювання, організаційно-економічне забезпечення збуту та ін.;

в) пов'язані з ефективністю використання фінансових ресурсів підприємства, формами розрахунків, ціновим регулюванням, застосуванням штрафних санкцій тощо;

г) є такими, що не залежать від діяльності підприємства, але повинні бути враховані під час прийняття управлінських рішень.

№ 16. Рентабельність – це:

- а) відносний показник ефективності діяльності підприємства;
- б) частина виручки, що залишається після відшкодування всіх витрат на виробничу і комерційну діяльність підприємства;
- в) різниця між виручкою та прямими витратами;
- г) абсолютний показник ефективності роботи підприємства.

№ 17. Валова рентабельність реалізації:

а) узагальнює рівень ефективності всіх витрат, що виникають у процесі господарювання;

б) характеризує ефективність виробничої діяльності й цінової політики підприємства;

в) відображає вплив структури капіталу та фінансування підприємства на рентабельність;

г) показує, наскільки ефективно підприємство використовує власний капітал.

№ 18. Витратні показники рентабельності:

а) характеризують дохідність витрат (виробничих, комерційних, інвестиційних тощо) і показують, скільки прибутку (ефекту) припадає на кожну гривню витрат;

б) характеризують ефективність використання підприємством ресурсів (активів) та показують величину прибутку, отриманого за рахунок використання одиниці його капіталу (ресурсів);

в) характеризують ефективність комерційної діяльності та відображають, яку суму прибутку отримує підприємство з кожної гривні чистого доходу від реалізації;

г) показники, що характеризують рівень віддачі активів і ступінь використання капіталу в процесі виробничо-господарської діяльності підприємства.

№ 19. Рентабельність операційної діяльності визначається як відношення:

а) операційного прибутку (збитку) до операційних витрат;

б) операційного прибутку (збитку) до сукупних витрат;

в) фінансового результату до оподаткування до сукупних витрат;

г) операційного прибутку (збитку) до чистого доходу від реалізації продукції.

№ 20. Рентабельність власного капіталу:

а) показує, наскільки ефективно підприємство використовує свої активи для отримання прибутку;

б) характеризує ефективність усіх видів діяльності підприємства: операційної, інвестиційної й фінансової;

в) узагальнює рівень ефективності всіх витрат, що виникають у процесі господарювання;

г) показує, наскільки ефективно підприємство використовує власний капітал.

ТЕМА 8

АНАЛІЗ ДІЛОВОЇ АКТИВНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА

8.1. Сутність, зміст і види ділової активності підприємства.

8.2. Аналіз ділової активності в зовнішньому економічному середовищі.

8.3. Аналіз і оцінка внутрішньої ділової активності.

8.3.1. Аналіз показників оборотності.

8.3.2. Аналіз фінансового й операційного циклу підприємства.

8.3.3. Оцінка стійкості економічного зростання.

Контрольні питання:

1. У чому полягає необхідність і доцільність аналізу ділової активності для суб'єктів господарювання?

2. Розкрийте сутність та зміст поняття «ділова активність».

3. Чому сенс ділової активності розглядають у широкому й у вузькому розумінні? Аргументуйте свою відповідь.

4. Назвіть і охарактеризуйте види ділової активності.

5. Які методи застосовуються до аналізу й оцінювання різних видів ділової активності?

6. Які параметри використовуються для аналізу й оцінювання ділової активності в зовнішній сфері?

7. Які фактори визначають формування внутрішньої ділової активності підприємства?
8. Що відносять до зовнішніх факторів ділової активності?
9. Назвіть і охарактеризуйте внутрішні фактори ділової активності.
10. Які групи показників використовують для кількісного оцінювання внутрішньої ділової активності?
11. Що є метою аналізу ділової активності?
12. Які етапи передбачає аналіз ділової активності?
13. З якою метою розраховуються показники оборотності?
14. Які показники оборотності Вам відомі?
15. Що характеризує показник ресурсовіддачі?
16. Як визначається коефіцієнт оборотності дебіторської заборгованості? кредиторської заборгованості?
17. Яким чином повинні співвідноситись показники оборотності дебіторської і кредиторської заборгованості?
18. Що характеризує показник оборотності запасів?
19. Яким чином пов'язані між собою всі показники оборотності?
20. Розкрийте сутність та зміст операційного, фінансового і виробничого циклів.
21. Поясніть, якими чином взаємопов'язані між собою виробничий, операційний і фінансовий цикл підприємства.
22. Як визначається тривалість операційного, фінансового й виробничого циклів?
23. Про що свідчить позитивне і від'ємне значення тривалості фінансового циклу підприємства?
24. Яким чином можливо обґрунтувати темпи зростання підприємства?
25. Які показники стійкого економічного зростання Вам відомі? Назвіть і охарактеризуйте їх.
26. Розкрийте сутність стійкого зростання як економічної категорії.
27. Що характеризують темпи економічного зростання?
28. Яким чином можна визначити коефіцієнт стійкості економічного зростання?
29. Які фактори впливають на збалансованість стійкого економічного зростання? Яким чином можна оцінити вплив факторів?
30. Які фактори сприяють поліпшенню показників ділової активності загалом? Назвіть та охарактеризуйте їх.

Економічний диктант з основних термінів і понять теми

Написати визначення терміна або продовжити речення:

1. Ділова активність – це...
2. Ділова активність у зовнішньому економічному середовищі – це...
3. Ділова активність у внутрішньому економічному середовищі – це...
4. До зовнішніх факторів ділової активності можна віднести...
5. Внутрішніми факторами ділової активності є...
6. До показників оборотності відносять...
7. Операційний цикл – це...
8. Фінансовий цикл – це...

9. Виробничий цикл – це...
10. Стійке зростання – це...

Вставити пропущені слова

1. У _____ розумінні ділова активність означає весь спектр зусиль підприємства, спрямований на просування на ринках продукції, праці, капіталу. У _____ – ділова активність ототожнюється з виробничою й комерційною діяльністю підприємства, успішністю вкладених зусиль, ресурсів, ефективністю менеджменту.
2. Виділяють ділову активність підприємств щодо акумуляції та управління _____ ресурсами економічного зростання та активність у _____ економічному середовищі.
3. _____ – це не об'єктивне й однозначне вираження позитивних характеристик підприємства, а спроектований фахівцями образ, в основі якого лежать його реальні якості.
4. Ділова активність проявляється через _____ обороту його засобів та _____ діяльності. Чим швидше кошти здійснюють оборот, тим більше продукції може _____ і _____ підприємство при тій самій кількості _____.
5. Аналіз ділової активності має на меті економічне обґрунтування оцінки _____ та _____ використання ресурсів та виявлення _____ для їх зростання.
6. Затримка засобів на будь-якій стадії (виробничій, реалізаційній) спричинює сповільнення оборотності, потребує _____ залучення коштів і здатне призвести до _____ фінансового стану підприємства.
7. Зменшити _____ можна за рахунок: скорочення виробничого процесу або прискорення обороту дебіторської заборгованості або шляхом уповільнення обороту кредиторської заборгованості (з урахуванням платоспроможності та фінансової стійкості суб'єкта господарювання).
8. Якщо тривалість операційного циклу має позитивне значення, то підприємство має _____ в грошових коштах, якщо значення є від'ємним – це свідчить про те, що підприємство _____ в розпорядженні _____ гроші.
9. Аналіз оборотних активів потребує проведення оцінювання _____ і _____ операційного і фінансового циклів.
10. Стійкість економічного зростання можна досягнути лише при забезпеченні приросту _____ для реалізації нарощування економічного потенціалу господарюючого суб'єкта.

Тестові ситуації

№ 1. Ділова активність – це:

а) такий стан фінансових ресурсів підприємства, їх розподіл і використання, що забезпечують незалежність від зовнішніх джерел фінансування та його розвиток на основі зростання прибутку і капіталу при збереженні платоспроможності та кредитоспроможності за умови допустимого рівня ризику;

б) комплексна характеристика, яка втілює різні аспекти діяльності підприємства і визначається системою таких критеріїв, як місце підприємства на ринку конкретних товарів, конкурентоспроможність, активність інноваційно-інвестиційної діяльності тощо;

в) готовність і здатність підприємства виконувати свої зобов'язання в повному обсязі;

г) наявність у підприємства грошових коштів та їх еквівалентів, достатніх для розрахунків з боргами у відповідні терміни.

№ 2. Накопичення економічного потенціалу підприємства або підвищення ефективності його використання розкриває сутність:

- а) внутрішньої ділової активності;
- б) зовнішньої ділової активності;
- в) факторів ділової активності;
- г) стійкості економічного зростання.

№ 3. Активність підприємства в зовнішньому економічному середовищі може оцінюватися:

а) обсягом залучених для виробництва продукції ресурсів;

б) контролем підприємства за якістю продукції та своєчасністю її поставок;

в) масштабами партнерських відносин на внутрішньому та зовнішньому ринку країни;

г) асортиментною політикою підприємства.

№ 4. Якісні параметри ділової активності:

а) характеризують якість менеджменту, можливість економічного зростання, рівень адаптації до ринкових умов господарювання тощо;

б) дозволяють надати повну і ґрунтовну оцінку ділової активності як у внутрішньому, так і в зовнішньому середовищі;

в) виражені динамікою синтетичних і аналітичних показників виробничо-фінансової діяльності підприємств;

г) ґрунтуються на розрахунку й аналізі двох груп відносних показників (рентабельності та оборотності).

№ 5. До показників ефективності внутрішньої ділової активності можна віднести:

- а) валову рентабельність реалізації;
- б) ресурсовіддачу;
- в) коефіцієнт оборотності дебіторської заборгованості;
- г) коефіцієнт оборотності запасів.

№ 6. До показників оборотності відносять:

- а) валову рентабельність реалізації;
- б) чисту рентабельність реалізації;
- в) рентабельність оборотних активів;
- г) ресурсовіддачу.

№ 7. Коефіцієнт оборотності дебіторської заборгованості визначається як відношення:

- а) чистого доходу від реалізації продукції до середньої вартості дебіторської заборгованості;
- б) середньої вартості дебіторської заборгованості до чистого доходу від реалізації продукції;
- в) собівартості реалізованої продукції до середньої вартості дебіторської заборгованості;
- г) середньої вартості дебіторської заборгованості до собівартості реалізованої продукції.

№ 8. Коефіцієнт оборотності кредиторської заборгованості визначається як відношення:

- а) чистого доходу від реалізації продукції до середньої вартості кредиторської заборгованості;
- б) середньої вартості кредиторської заборгованості до чистого доходу від реалізації продукції;
- в) собівартості реалізованої продукції до середньої вартості кредиторської заборгованості;
- г) середньої вартості кредиторської заборгованості до собівартості реалізованої продукції.

№ 9. Середню кількість днів знаходження грошових коштів у виробничих запасах характеризує:

- а) коефіцієнт оборотності запасів;
- б) період оборотності запасів;
- в) період інкасації запасів;
- г) тривалість операційного циклу.

№ 10. Швидкість перетворення дебіторської заборгованості в грошові кошти характеризує:

- а) коефіцієнт оборотності дебіторської заборгованості;
- б) період обороту кредиторської заборгованості;
- в) динаміка зміни чистого доходу від реалізації продукції;
- г) динаміка зміни собівартості реалізованої продукції.

№ 11. Фондовіддача характеризує:

- а) наскільки ефективно використовуються активи підприємства незалежно від джерел їх формування;
- б) розрахункову кількість днів для погашення кредиту, отриманого від постачальників;
- в) ефективність використання основних засобів;
- г) скільки в середньому разів за звітний період дебіторська заборгованість перетворюється в грошові кошти.

№ 12. Операційний цикл:

- а) починається з моменту оплати постачальникам визначених матеріалів (погашення кредиторської заборгованості), закінчується в момент одержання

грошей від покупців за відвантажену продукцію (погашення дебіторської заборгованості);

б) це інтервал часу, протягом якого поточні активи підприємства роблять повний оборот від придбання запасів для здійснення діяльності до отримання коштів від реалізації виробленої з них продукції (погашення дебіторської заборгованості);

в) починається з моменту надходження матеріалів на склад підприємства, закінчується в момент відвантаження покупцеві продукції, що була виготовлена з цих матеріалів;

г) часовий інтервал, протягом якого здійснюється одноразовий оборот грошових коштів, які вилучені з обігу.

№ 13. Часовий інтервал, протягом якого здійснюється одноразовий оборот власних оборотних коштів, має назву:

а) операційний цикл;

б) фінансовий цикл;

в) виробничий цикл;

г) період обороту дебіторської заборгованості.

№ 14. Тривалість фінансового циклу (оборотності оборотного капіталу) визначається як:

а) $T_{об}^з + T_{об}^{\partial з} - T_{об}^{кз}$;

б) $T_{об}^з + T_{об}^{\partial з} + T_{об}^{кз}$;

в) $T_{об}^з - T_{об}^{\partial з} + T_{об}^{кз}$;

г) $T_{об}^з + T_{об}^{\partial з}$.

№ 15. Тривалість операційного циклу показує:

а) тривалість обігу запасів;

б) період, протягом якого здійснюється одноразовий оборот грошових коштів, які вилучені з обігу;

в) розрахункову кількість днів для погашення кредиту, отриманого від постачальників;

г) скільки в середньому днів необхідно для виробництва, продажу й оплати продукції підприємства.

№ 16. Фінансовий цикл – це:

а) інтервал часу, протягом якого поточні активи підприємства роблять повний оборот від придбання запасів для здійснення діяльності до отримання коштів від реалізації виробленої з них продукції (погашення дебіторської заборгованості);

б) починається з моменту надходження матеріалів на склад підприємства, закінчується в момент відвантаження покупцеві продукції, що була виготовлена з цих матеріалів;

в) починається з моменту оплати за отримані від постачальників сировину й матеріали (погашення кредиторської заборгованості) і закінчується

одержанням грошей від покупців за поставлену готову продукцію (погашенням дебіторської заборгованості);

г) інтервал часу, який характеризує період оборотності запасів.

№ 17. Тривалість операційного циклу визначається як:

а) $T_{об}^3 + T_{об}^{\partial 3} - T_{об}^{кз}$;

б) $T_{об}^3 + T_{об}^{\partial 3}$;

в) $T_{об}^{кз} + T_{об}^{\partial 3}$;

г) $T_{об}^3 - T_{об}^{\partial 3}$.

№ 18. Яке з нижченаведених тверджень не є правильним. Коефіцієнт стійкості зростання:

а) показує середній темп зростання власного капіталу й дорівнює відношенню реінвестованого прибутку до власного капіталу на початок звітного періоду;

б) показує середній темп зростання позикового капіталу й дорівнює відношенню суми позикового капіталу до вартості майна підприємства;

в) характеризує максимальний темп приросту обсягу реалізації, який може мати підприємство без зміни коефіцієнта фінансового ризику;

г) показує, якими темпами в середньому зростає власний капітал підприємства за рахунок господарської діяльності, а не за рахунок залучення додаткового акціонерного капіталу.

№ 19. Від'ємне значення тривалості фінансового циклу:

а) є свідченням того, що підприємство в середньому отримує від клієнтів гроші раніше, ніж здійснює платежі своїм кредиторам;

б) призводить до вимивання грошей з підприємства;

в) призводить до виникнення потреби в додатковому капіталі для поповнення оборотних коштів;

г) спричинює уповільнення швидкості обігу запасів.

№ 20. Якщо темпи фактичного зростання підприємства тривалий час перевищують темпи стійкого зростання, то:

а) необхідно забезпечити приплив грошових коштів;

б) виникає необхідність пошуку ефективних засобів використання надлишку грошових коштів;

в) необхідно скуповувати на ринку власні акції та/або збільшувати дивіденди;

г) необхідно знижувати заборгованість, збільшувати активи підприємства.

ТЕМА 9

АНАЛІЗ ГРОШОВИХ ПОТОКІВ ПІДПРИЄМСТВА

9.1. Сутність і види грошових потоків підприємства.

9.2. Аналіз грошових потоків підприємства.

9.3. Методи розрахунку чистого грошового потоку.

9.4. Оцінка рівномірності та синхронності грошових потоків підприємства.

9.5. Аналіз якості, ліквідності та оцінка ефективності грошових потоків підприємства.

Контрольні питання:

1. Розкрийте сутність та зміст грошових потоків підприємства.
2. Сформулюйте ознаки виникнення та формування грошового потоку.
3. Поясніть, чому виникла потреба в класифікації грошових потоків підприємства.
4. Які види грошових потоків виділяють за масштабами обслуговування господарського процесу? Назвіть та охарактеризуйте їх.
5. Назвіть та розкрийте сутність грошових потоків, які виділяють за видами господарської діяльності.
6. Який грошовий потік називають вхідним? вихідним?
7. Як відрізняються між собою валовий і чистий грошовий потоки?
8. Поясніть відмінності між надлишковим і дефіцитним грошовими потоками.
9. Що таке регулярний грошовий потік? Наведіть приклади регулярних грошових потоків у діяльності підприємства.
10. Який грошовий потік можна назвати нерегулярним? Наведіть приклади нерегулярних грошових потоків у діяльності підприємства.
11. Які види грошових потоків виділяють за критерієм передбачуваності виникнення? Назвіть і охарактеризуйте їх.
12. Який грошовий потік є збалансованим? незбалансованим?
13. Які грошові потоки піддаються регулюванню, а які – не піддаються? Чим це зумовлено? Аргументуйте свою відповідь.
14. У чому причина виникнення тіньових грошових потоків? Які дії держави здатні мінімізувати та / або унеможливити виникнення таких потоків?
15. Чим зумовлена необхідність аналізу грошових потоків підприємства?
16. Сформулюйте мету й основні завдання, що виникають у процесі аналізу грошових потоків підприємства.
17. Що є інформаційною базою проведення аналізу руху, якості, збалансованості, ліквідності та ефективності грошових потоків підприємства?
18. Які методи використовують для аналізу грошових потоків підприємства? Назвіть та охарактеризуйте їх.
19. Що передбачає дослідження попередніх періодів грошових потоків?
20. Що являє собою оцінка перспективних показників формування грошового потоку підприємства?
21. В якій послідовності здійснюється аналіз грошових потоків попереднього періоду?
22. На що спрямовано проведення перспективного аналізу грошових потоків?
23. Що таке операційна діяльність підприємства? інвестиційна діяльність? фінансова діяльність?

24. Охарактеризуйте притоки і відтоки грошових коштів у межах різних видів діяльності.

25. Які фактори зумовлюють результативність операційної, фінансової та інвестиційної діяльності підприємства?

26. Що являє собою рівномірність та синхронність грошових потоків підприємства? Якими показниками вони вимірюються?

27. Дайте визначення якості чистого грошового потоку. Поясніть, яким чином її можна визначити.

28. На що спрямований аналіз ліквідності чистого грошового потоку підприємства?

29. Які показники дозволяють провести аналіз ліквідності чистого грошового потоку? Назвіть і охарактеризуйте їх.

30. Назвіть і охарактеризуйте систему показників ефективності грошового потоку.

Економічний диктант з основних термінів і понять теми

Написати визначення терміна або продовжити речення:

1. Грошовий потік підприємства – це...
2. Вхідний (позитивний) грошовий потік – це...
3. Вихідний (негативний) грошовий потік – це...
4. Валовий грошовий потік – це...
5. Чистий грошовий потік – це...
6. Надлишковий грошовий потік – це...
7. Дефіцитний грошовий потік – це...
8. Регулярний грошовий потік – це...
9. Дискретний грошовий потік – це...
10. Збалансований грошовий потік – це...
11. Незбалансований грошовий потік – це...
12. Готівковий грошовий потік – це...
13. Безготівковий грошовий потік – це...
14. Інвестиційна діяльність – це...
15. Операційна діяльність – це...
16. Фінансова діяльність – це...
17. Чистий грошовий потік – це...
18. Синхронність грошових потоків – це...
19. Ритмічність грошових потоків – це...
20. Якість грошових потоків – це...

Вставити пропущені слова

1. Грошовий потік підприємства – це сукупність розподілених у часі _____ і _____ грошових коштів, які генеруються його господарською діяльністю.

2. Грошові потоки підприємства мають виключно _____ характер, оскільки їх результатом є формування, розподіл, перерозподіл та використання фондів грошових коштів суб'єктів господарювання.

3. Аналіз грошових потоків _____ періоду спрямований на визначення рівня достатності формування коштів, забезпечення збалансованості вхідного та вихідного грошових потоків за обсягом і у часі та досягнення ефективності використання грошових коштів.

4. Оцінка структури _____ грошового потоку за видами діяльності та ранжування окремих напрямів використання дозволяє визначити найбільш _____ з них та, відповідно, зосередити увагу на процесі їх формування, можливих _____ скорочення, ефективного розподілу в часі.

5. Доповненням і розширенням попереднього аналізу виступає _____ грошових потоків, результати якого дають змогу формувати стратегію управління цими активами.

6. Визначення мінімально необхідної потреби в грошах для здійснення _____ спрямоване на встановлення _____ межі залишків необхідних грошей у національній та іноземній валюті.

7. Прямий метод операційного Cash-flow ґрунтується на обчисленні притоку (виручка від реалізації, отримані аванси) і відтоку (оплата рахунків постачальників та ін.), тобто вихідним елементом є _____.

8. Непрямий метод оцінювання операційного Cash-flow ґрунтується на ідентифікації й обліку операцій, пов'язаних із рухом коштів, і послідовному коригуванні прибутку, тобто вихідним елементом є _____.

9. Ефективне формування грошових потоків означає таке співвідношення між надходженнями і витрачанням грошових коштів, яке формує вхідний чистий грошовий потік та забезпечує отримання _____.

10. Уповільнення оборотності грошових активів зумовлює необхідність додаткового залучення інших джерел фінансування фінансово-господарської діяльності, а саме – _____ банку та _____.

Тестові ситуації

№ 1. Сукупність розподілених у часі надходжень і виплат грошових коштів, які генеруються господарською діяльністю підприємства, – це:

- а) грошовий потік підприємства;
- б) чистий грошовий потік підприємства;
- в) регульований грошовий потік;
- г) негативний грошовий потік.

№ 2. Грошовий потік від операційної діяльності характеризує:

а) величину надходжень грошових коштів від реалізації продукції (та інших операційних доходів, які залишаються в розпорядженні підприємства в певному періоді після здійснення всіх грошових видатків операційного характеру);

б) платежі й надходження коштів, пов'язані зі здійсненням реального та фінансового інвестування, продажем основних засобів і нематеріальних активів, ротацією довгострокових фінансових інструментів інвестиційного

портфеля та інші аналогічні потоки коштів, що обслуговують інвестиційну діяльність підприємства;

в) зміну величини та складу власного і позикового капіталів, що пов'язано із залученням додаткового акціонерного та пайового капіталу, отриманням довгострокових і короткострокових кредитів та позик, сплатою дивідендів, відсотків за вкладками власників;

г) величину надходжень грошових коштів від реалізації продукції, зміну власного і позикового капіталів, здійснення реального та фінансового інвестування.

№ 3. Вхідний (позитивний) грошовий потік:

а) характеризує всю сукупність надходжень або витрат коштів у певному періоді в розрізі окремих його інтервалів;

б) характеризує сукупність виплат коштів підприємством у процесі здійснення всіх видів його господарських операцій;

в) характеризує сукупність надходжень коштів на підприємство від усіх видів господарських операцій;

г) характеризує різницю між позитивним і від'ємним грошовими потоками (між надходженням і витратою коштів) у певному періоді в розрізі окремих його інтервалів.

№ 4. Вихідний (негативний) грошовий потік:

а) характеризує всю сукупність надходжень або витрат коштів у певному періоді в розрізі окремих його інтервалів;

б) характеризує сукупність виплат коштів підприємством у процесі здійснення всіх видів його господарських операцій;

в) характеризує сукупність надходжень коштів на підприємство від усіх видів господарських операцій;

г) характеризує величину надходжень грошових коштів від реалізації продукції.

№ 5. Потік, який характеризується надходженням коштів, що значно перевищують реальну потребу підприємства в їх цілеспрямованому витрачанні, має назву:

а) валовий грошовий потік;

б) чистий грошовий потік;

в) дефіцитний (недостатній) грошовий потік;

г) надлишковий (достатній) грошовий потік.

№ 6. Потік, який характеризується надходженням коштів, що істотно нижчі за реальні потреби підприємства в їх цілеспрямованому витрачанні, має назву:

а) дискретний (нерегулярний) грошовий потік;

б) регулярний грошовий потік;

в) дефіцитний (недостатній) грошовий потік;

г) надлишковий (достатній) грошовий потік.

№ 7. Дискретний (нерегулярний) грошовий потік:

а) характеризує надходження або витрати коштів за окремими господарськими операціями (грошовими потоками одного виду), які в певному періоді здійснюються постійно за окремими інтервалами цього періоду;

б) характеризує надходження або витрати коштів, пов'язані зі здійсненням одиничних господарських операцій підприємства в певному періоді;

в) потік, обсяг і час здійснення якого можуть бути повністю детерміновані наперед;

г) потік, обсяг і час здійснення якого не можуть бути повністю детерміновані наперед у зв'язку з можливими змінами чинників зовнішнього середовища.

№ 8. Непередбачуваний грошовий потік:

а) потік, який пов'язаний із надзвичайними подіями в процесі здійснення підприємством операційної, інвестиційної або фінансової діяльності, а також окремими, не планованими наперед операціями;

б) потік, обсяг і час здійснення якого не можуть бути повністю детерміновані наперед у зв'язку з можливими змінами чинників зовнішнього середовища;

в) потік, обсяг і час здійснення якого можуть бути повністю детерміновані наперед;

г) потік, який характеризує надходження або витрати коштів, пов'язані зі здійсненням одиничних господарських операцій підприємства в певному періоді.

№ 9. Внутрішній грошовий потік:

а) характеризує сукупність надходження й витрати коштів у межах підприємства;

б) обслуговує операції підприємства, пов'язані з його грошовими відносинами з господарськими партнерами й державними органами;

в) характеризує такий вид сукупного грошового потоку з окремої господарської операції, структурного підрозділу або по підприємству загалом, за яким забезпечено збалансованість обсягів позитивного й від'ємного грошових потоків;

г) характеризує такий вид сукупного грошового потоку з окремої господарської операції, структурного підрозділу або по підприємству загалом, за яким не забезпечено збалансованість обсягів позитивного й від'ємного грошових потоків.

№ 10. Потік, за яким період від початку грошових надходжень або виплат до повного їх завершення не перевищує одного року, має назву:

а) довгостроковий;

б) короткостроковий;

в) середньостроковий;

г) безстроковий.

№ 11. Потік, який характеризує ту частину сукупного грошового потоку підприємства, що обслуговується безпосередньо готівкою (банкнотами, розмінною монетою), має назву:

- а) готівковий;
- б) безготівковий;
- в) збалансований;
- г) незбалансований.

№ 12. Потік, який обслуговується національною валютою, має назву:

- а) готівковий;
- б) безготівковий;
- в) грошовий потік у національній валюті;
- г) грошовий потік у іноземній валюті.

№ 13. Пріоритетний грошовий потік – це:

а) потік з окремої господарської операції, структурного підрозділу або по підприємству загалом, за яким забезпечено збалансованість обсягів позитивного і від'ємного грошових потоків;

б) потік, який характеризується високим рівнем формування чистого грошового потоку (або чистого прибутку);

в) потік, який характеризується не істотним впливом на формування кінцевих результатів господарської діяльності;

г) потік з окремої господарської операції, структурного підрозділу або по підприємству загалом, за яким не забезпечено збалансованість обсягів позитивного і від'ємного грошових потоків.

№ 14. Ліквідний грошовий потік – це:

а) потік, за яким співвідношення позитивного та від'ємного його видів дорівнює або перевищує одиницю в кожному інтервалі зазначеного періоду;

б) потік, за яким співвідношення позитивного та від'ємного його видів менше за одиницю в окремих інтервалах зазначеного періоду (й по періоду загалом);

в) потік, за яким співвідношення позитивного та від'ємного його видів більше за одиницю в окремих інтервалах зазначеного періоду (й по періоду загалом);

г) потік, який характеризує надходження та виплати коштів, здійснювані з порушеннями чинних у країні правових норм і пов'язані з ухиленням від оподаткування.

№ 15. Тіньовий грошовий потік – це:

а) потік, за яким співвідношення позитивного та від'ємного його видів дорівнює або перевищує одиницю в кожному інтервалі зазначеного періоду;

б) потік, за яким співвідношення позитивного та від'ємного його видів менше за одиницю в окремих інтервалах зазначеного періоду (й по періоду загалом);

в) потік, за яким співвідношення позитивного та від'ємного його видів більше за одиницю в окремих інтервалах зазначеного періоду (й по періоду загалом);

г) потік, який характеризує надходження та виплати коштів, здійснювані з порушеннями чинних у країні правових норм і пов'язані з ухиленням від оподаткування.

№ 16. Інформаційною базою проведення аналізу руху, якості, збалансованості, ліквідності та ефективності грошових потоків підприємства не є:

- а) Звіт про рух грошових коштів (форма № 3);
- б) Баланс (Звіт про фінансовий стан) (форма № 1);
- в) Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід) (форма № 2);
- г) Звіт про власний капітал.

№ 17. Вертикальний (структурний) аналіз грошових потоків спрямований на:

а) дослідження структури грошових потоків у розрізі видів діяльності та окремих фінансово-господарських операцій і може здійснюватися як загалом по підприємству, так і в розрізі окремих структурних підрозділів;

б) вивчення динаміки обсягу формування чистого грошового потоку в розрізі джерел надходжень і витрачань грошових коштів, а також передбачає визначення темпів їх зростання та приросту й оцінку загальних тенденцій зміни їх обсягу;

в) дослідження якості та ліквідності грошових потоків підприємства;

г) дослідження ліквідності та синхронності грошових потоків підприємства.

№ 18. Визначення мінімально необхідної потреби в грошах для здійснення поточної діяльності спрямоване на:

а) визначення синхронності грошових потоків;

б) встановлення нижньої межі залишків необхідних грошей у національній та іноземній валюті;

в) визначення й аналіз ритмічності грошових потоків;

г) визначення ліквідності грошових потоків.

№ 19. Сукупність господарських операцій, реалізація яких безпосередньо пов'язана зі здійсненням тих видів підприємницької діяльності, що передбачені положеннями статутних документів підприємства і забезпечують формування основної частини його доходів, – це:

а) операційна діяльність;

б) фінансова діяльність;

в) інвестиційна діяльність;

г) операційно-фінансова діяльність.

ПИТАННЯ ДО ЕКЗАМЕНУ

1. Поняття, об'єкт, предмет та основні завдання фінансового аналізу.
2. Види фінансового аналізу.
3. Моделі та прийоми фінансового аналізу.
4. Формалізовані і неформалізовані методи фінансового аналізу.
5. Експрес – аналіз фінансового стану підприємства: суть та етапи проведення.
6. Варіант експрес-аналізу фінансового стану підприємства.
7. Фінансова звітність підприємства: склад, значення, функції, користувачі, принципи формування.
8. Види господарської діяльності підприємства.
9. Порівняльний аналітичний баланс. Сутність вертикального та горизонтального аналізу балансу підприємства.
10. Характеристика активів підприємства.
11. Характеристика оборотних активів підприємства та їх складових частин.
12. Аналіз джерел формування майна підприємства (пасивів). Яким чином фінансове положення підприємства залежить від власного і позичкового капіталу?
13. Матричний баланс.
14. Призначення звіту про фінансові результати.
15. Поняття про майно підприємства та його класифікація.
16. Основні етапи аналізу майна підприємства.
17. Поняття активів (майна) підприємства, методи аналізу активів, значення аналізу майна підприємства для оцінки фінансового стану підприємства. Характеристика окремих елементів майна підприємства.
18. Сутність «Золотого правила економіки».
19. Алгоритм розрахунку коефіцієнтів постійності та мобільності активів підприємства.
20. Аналіз розподілу коштів між сферою виробництва і сферою обігу.
21. Характеристика необоротних активів підприємства та їх складових частин. Показники оцінки забезпечення, стану та ефективності використання необоротних активів.
22. Оцінка виробничого потенціалу підприємства.
23. Ресурсовіддача. Факторний аналіз виручки від реалізації.
24. Структура активів підприємства: «легка», «важка».
25. Які статті балансу відносять до числа «хворих» статей балансу?
26. Економічна сутність та класифікація капіталу підприємства.
27. Сутність поняття «фінансова стійкість», завдання аналізу показників фінансової стійкості підприємства та значення її аналізу в ринковому середовищі.
28. Етапи аналізу фінансової стійкості підприємства.
29. Оцінка фінансової стійкості на основі відносних показників.
30. Яким чином пов'язані між собою коефіцієнти автономії, фінансової

залежності та фінансового ризику? Як вони визначаються?

31. Аналіз фінансової стійкості за абсолютними показниками.
32. Типи фінансової стійкості їх характеристика.
33. Запас фінансової стійкості, його характеристика.
34. Точка беззбитковості, методика її визначення.
35. Поняття валової маржи та методика її розрахунку, коефіцієнт валової маржи.
36. Поняття зони безпеки підприємства, її визначення.
37. Поняття виробничого та фінансового ризику.
38. Економічний зміст операційного і фінансового левериджу.
39. Поняття операційного левериджу. Способи його розрахунку.
40. Поняття фінансового левериджу, способи його визначення.
41. Способи розрахунку операційно – фінансового левериджу, його сутність.
42. Ефект фінансового левериджу.
43. Сутність ліквідності і платоспроможності та їх значення для оцінки фінансового стану підприємства.
44. Види ліквідності. Суть аналізу ліквідності балансу.
45. Алгоритм розрахунку власного оборотного капіталу. Про що говорить додатне та від'ємне значення робочого капіталу? Наслідки для підприємства зменшення власного оборотного капіталу.
46. Коефіцієнти, за допомогою яких оцінюється ліквідність підприємства.
47. Види фінансових результатів діяльності підприємства.
48. Порядок формування фінансових результатів діяльності підприємства.
49. Фактори впливу на зміну показників прибутку та рентабельності фінансово-господарської діяльності підприємства.
50. Поняття рентабельності та її види.
51. Порядок розрахунку основних ресурсних показників рентабельності.
52. Порядок розрахунку показників рентабельності продажу.
53. Порядок розрахунку основних витратних показників рентабельності.
54. Поняття «ділова активність підприємства». Значення аналізу ділової активності підприємства.
55. Економічний зміст і розрахунок показників ділової активності підприємства.
56. Економічний зміст, методика розрахунку та аналіз показників «тривалість операційного та фінансового циклу».
57. Розширена факторна модель стійкості економічного зростання підприємства.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

1. Андрушко О., Карустяк М. Теоретико-методологічний підхід до ідентифікації кризового стану підприємства. *Регіональна економіка*. 2005. № 4. С. 66–72.
2. Аніловська Г. Я., Столяренко О. О. Фінансовий аналіз: навч. посіб. Львів: ЛьвДУВС, 2012. 403 с.
3. Антикризисное управление: теория, практика, инфраструктура / отв. ред. Г. А. Александров. Москва: БЕК, 2012. 544 с.
4. Антонюк Р. Р. Структура організаційно-економічного механізму забезпечення прибутковості підприємств. *Економічний простір*. 2008. № 20/2. С. 178–182.
5. Багацька К. В., Говорушко Т. А. Фінансовий аналіз: підручник. Київ: АртЕк, 2014. 320 с.
6. Базилінська О. Я. Фінансовий аналіз: теорія та практика : навчально-методичний посібник. Київ: Центр учбової літератури, 2009. 328 с.
7. Банкротство: стратегия и тактика выживания / под науч. ред. проф. Г. П. Иванова, В. М. Кошкина. Москва: Международный институт рыночных исследований – Юридическая фирма СПМЛИ, 2003. 239 с.
8. Білик М. Д., Павловська О. В., Пригуляк Н. М., Невмержицька Н. Ю. Фінансовий аналіз: навч. посіб. Київ: КНЕУ, 2005. 592 с.
9. Білошурський М. В. Деякі особливості діагностики кризового стану підприємства. *Актуальні проблеми економіки*. 2005. № 3. С. 85–89.
10. Бланк И. А. Управление финансовой безопасностью предприятия. Киев: Ника-Центр, 2004. 784 с.
11. Бланк И. А. Финансовый менеджмент: учеб. курс. Москва: Ника-Центр, 2009. 528 с.
12. Бланк И. А. Антикризове фінансове управління підприємством. Київ: Ельга: Ніка-Центр, 2008 р. 672 с.
13. Большой экономический словарь / под ред. А. Н. Азрилияна. Москва: Энциклопедия, 1994. 790 с.
14. Вартанов А. С. Економічна діагностика діяльності підприємства: організація та методологія. Київ: Фінанси та статистика, 2001. 80 с.
15. Василенко В. О. Антикризове управління підприємством: навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. Київ: ЦУЛ, 2003. 504 с.
16. Власюк Н. І. Фінансовий аналіз: навч. посіб. для студентів напряму підготовки 6.030508 «Фінанси і кредит». Львів: Вид-во ЛКА, 2016. 311 с.
17. Вялець О. В., Штиль Н. В. Забезпечення прибутковості підприємства в умовах нестабільного ринкового середовища. *Формування ринкових відносин в Україні*. 2010. № 6. С. 153–157.
18. Гайдис Н. М. Фінансовий аналіз: навч.-метод. посіб. для студ. вищих навч. закл. Львів: ЛБІ НБУ, 2006. 414 с.
19. Господарський кодекс України від 16.01.2003 р. № 436-IV. *Відомості Верховної Ради України*. 2003. № 18-22. Ст. 144. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/436-15>.

20. Гушко С. В., Шайкан А. В., Шайкан Н. П., Гушко О. А. Фінансовий аналіз : навч. посіб. Кривий Ріг: Чернявський Д. О., 2011. 174 с.
21. Деєва Н. М., Дедіков О. І. Фінансовий аналіз: навчальний посібник. Київ: Центр учбової літератури, 2007. 328 с.
22. Єлєцьких С. Я. Удосконалення процесу управління фінансово стійким розвитком промислового підприємства. *Економіка промисловості*. 2012. № 3-4. С. 74–80. URL: http://dspace.nbu.gov.ua/bitstream/handle/123456789/49329/ST9-3-4_59-60.pdf?sequence=1.
23. Єпіфанова І. Ю., Джеджула В. В. Фінансовий аналіз та звітність: практикум. Вінниця: ВНТУ, 2017. 143 с.
24. Ізмайлова К. В. Фінансовий аналіз: навч. посіб. 2-ге вид., стереотип. Київ: МАУП, 2001. 152 с.
25. Кальченко О. М. Теоретичні аспекти формування механізму управління фінансовою стійкістю підприємств. *Проблеми і перспективи економіки та управління*: науковий журнал. 2016. № 2 (6). С. 184–192.
26. Кальченко О. М., Шишкіна О.В. Фінансовий аналіз : навчальний посібник. – Чернігів : видавець Брагинець О.В., 2018. 524 с.
27. Кіндрацька Г. І., Білик М. С., Загородній А. Г. Економічний аналіз: підручник / за ред. проф. А. Г. Загороднього. 3-тє вид., перероб. і доп. Київ: Знання, 2008. 487 с.
28. Ковалєв А. П. Диагностика банкротства. Москва: Финстатинформ, 2005. 96 с.
29. Ковалєв А. П. Как избежать банкротства? Москва: Финстатинформ, 2006. 96 с.
30. Ковальов В. В. Финансовый менеджмент: теория и практика. 2-е изд., перераб. и доп. Москва: ТК Велби, Проспект, 2007. 1024 с.
31. Ковальчук Т. М., Вергун А. І. Фінансовий аналіз у системі управління реальними інвестиціями: монографія. Чернівці: Рута, 2011. 246 с.
32. Ковтун Н. В. Фінансовий аналіз: навч. посіб. для студентів ВНЗ. Київ: Київський університет, 2014. 527 с.
33. Ковтун Н. В. Фінансовий аналіз: навч. посіб. Київ: Кафедра, 2012. 383 с.
34. Колісник М. К., Ільчук П. Г., Віблій П. І. Фінансова санація і антикризове управління підприємством: навч. посіб. Київ: Кондор, 2007. 504 с.
35. Конституція України. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80>.
36. Крамаренко Г. О., Чорна О. Є. Фінансовий аналіз: підручник. Київ: Центр учбової літератури, 2008. 392 с.
37. Крамаренко Г. О., Чорна О. Є. Фінансовий менеджмент: підручник. Київ: Центр навчальної літератури, 2006. – 520 с.
38. Литвин Б. М., Стельмах М. В. Фінансовий аналіз: навчальний посібник. Київ: Хай-Тек Прес, 2008. 336 с.
39. Лігоненко Л. О. Антикризове управління підприємством: теоретико-методологічні засади та практичний інструментарій: монографія. Київ: Наукова думка, 2000. 390 с.

40. Лігоненко Л. О. Антикризове управління підприємством: підручник. Київ: Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2005. 824 с.
41. Літвіна Т. В., Рева Л. Г. Фінансовий аналіз: практикум. Харків: ХАІ, 2012. 99 с.
42. Лучко М. Р., Жукевич С. М., Фаріон А. І. Фінансовий аналіз: навчальний посібник. Тернопіль: ТНЕУ, 2016. 304 с.
43. Мальчик М. В., Бойко С. Т. Фінансовий аналіз: кредитно-модульний курс : навч.-метод. посіб. Рівне: [б. в.], 2010. 236 с.
44. Манойленко З. Особливості ранньої діагностики та оцінки ефективності управлінських впливів щодо попередження кризових явищ. *Підприємництво, господарство і право*. 2007. № 3. С. 34–39.
45. Методичні рекомендації щодо виявлення ознак неплатоспроможності підприємства та ознак дій з приховування банкрутства, фіктивного банкрутства чи доведення до банкрутства: Наказ Міністерства економіки України від 26 жовтня 2010 року № 1361. URL: http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/v_451800-01.
46. Мних Є. В., Барабаш Н. С. Фінансовий аналіз: підручник для студентів ВНЗ. Київ: КНТЕУ, 2014. 535 с.
47. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку № 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності»: Наказ Мінфіну № 73 від 07.02.2013. URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z0336-13>.
48. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку № 2 «Консолідована фінансова звітність»: Наказ Мінфіну № 628 від 27.06.2013. URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z1223-13>.
49. Отенко І. П., Азаренков Г. Ф., Іващенко Г. А. Фінансовий аналіз: навч. посіб. Харків: ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2015. 155 с.
50. Павловська О. В., Притуляк Н. М., Невмержицька Н. Ю. Фінансовий аналіз: навч.-метод. посіб. для самост. вивч. дисц. Київ: КНЕУ, 2002. 388 с.
51. Подольська В. О., Яріш О. В. Фінансовий аналіз: навч. посіб. Київ: Центр навчальної літератури, 2007. 488 с.
52. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 6 «Виправлення помилок і зміни у фінансових звітах»: Наказ Мінфіну № 137 від 28.05.99. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z0392-99>.
53. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 7 «Основні засоби»: Наказ Мінфіну № 92 від 27.04.2000. URL: <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/z0288-00>.
54. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 8 «Нематеріальні активи»: Наказ Мінфіну № 242 від 18.10.99. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z0750-99>.
55. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 9 «Запаси»: Наказ Мінфіну № 246 від 20.10.99. URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z0751-99>.
56. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 10 «Дебіторська заборгованість»: Наказ Мінфіну № 237 від 08.10.99. URL: <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/z0725-99>.
57. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 11 «Зобов'язання»: Наказ Мінфіну № 20 від 31.01.2000. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z0085-00>.

58. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 12 «Фінансові інвестиції»: Наказ Міністерства № 91 від 26.04.2000. URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z0284-00>.
59. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 13 «Фінансові інструменти»: Наказ Міністерства № 559 від 30.11.2001. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/z1050-01>.
60. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 14 «Оренда»: Наказ Міністерства № 181 від 28.07.2000. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z0487-00>.
61. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 15 «Дохід»: Наказ Міністерства № 290 від 29.11.99. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/z0860-99>.
62. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 16 «Витрати»: Наказ Міністерства № 318 від 31.12.99. URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z0027-00>.
63. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 17 «Податок на прибуток»: Наказ Міністерства № 353 від 28.12.2000. URL: <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/z0047-01>.
64. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 18 «Будівельні контракти»: Наказ Міністерства № 205 від 28.04.2001. URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z0433-01>.
65. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 19 «Об'єднання підприємств»: Наказ Міністерства № 163 від 07.07.99. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z0499-99>.
66. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 21 «Вплив змін валютних курсів»: Наказ Міністерства № 193 від 10.08.2000. URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z0515-00>.
67. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 22 «Вплив інфляції»: Наказ Міністерства № 147 від 28.02.2002. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z0269-02>.
68. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 23 «Розкриття інформації щодо пов'язаних сторін»: Наказ Міністерства № 303 від 18.06.2001. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z0539-01>.
69. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 24 «Прибуток на акцію»: Наказ Міністерства № 344 від 16.07.2001. URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z0647-01>.
70. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 25 «Фінансовий звіт суб'єкта малого підприємництва»: Наказ Міністерства № 39 від 25.02.2000. URL: <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/z0161-00>.
71. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 26 «Виплати працівникам»: Наказ Міністерства № 601 від 28.10.2003. URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z1025-03>.
72. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 27 «Необоротні активи, утримувані для продажу, та припинена діяльність»: Наказ Міністерства № 617 від 07.11.2003. URL: <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/z1221-07>.

73. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 28 «Зменшення корисності активів»: Наказ Мінфіну № 817 від 24.01.2005. URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z0035-05>.

74. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 29 «Фінансова звітність за сегментами»: Наказ Мінфіну № 412 від 19.05.2005. URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z0621-05>.

75. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 30 «Біологічні активи»: Наказ Мінфіну № 790 від 18.11.2005. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z1456-05>.

76. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 31 «Фінансові витрати»: Наказ Мінфіну № 415 від 28.04.2006. URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z0610-06>.

77. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 32 «Інвестиційна нерухомість»: Наказ Мінфіну № 779 від 02.07.2007. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z0823-07>.

78. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 33 «Витрати на розвідку запасів корисних копалин»: Наказ Мінфіну № 1090 від 26.08.2008. URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z0844-08>.

79. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 34 «Платіж на основі акцій»: Наказ Мінфіну № 1577 від 30.12.2008. URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z0057-09>.

80. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 35 «Податкові різниці»: Наказ Мінфіну № 27 від 21.02.2011. URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z0212-11>.

81. Примітки до річної фінансової звітності: Наказ Міністерства фінансів України № 302 від 29.11.2000. URL: <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/z0904-00>.

82. Про банки і банківську діяльність: Закон України від 7 грудня 2000 року № 2121-III. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/2121-14/print1467667847344410>.

83. Про відновлення платоспроможності боржника або визнання його банкрутом: Закон України від 14.05.1992 № 2343-XII. URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/2343-12>.

84. Про затвердження типових форм первинного обліку об'єктів права інтелектуальної власності в складі нематеріальних активів: Наказ Мінфіну України від 22.11.2004 № 732. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/z1580-04>.

85. Про наукову і науково-технічну діяльність: Закон України від 26 листопада 2015 року № 848-VIII. *Відомості Верховної Ради України*. 2016. № 3. Ст. 25. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/848-19>.

86. Про фінансові послуги та державне регулювання ринків фінансових послуг: Закон України від 12 липня 2001 року № 2664-III. URL: <http://zakon.nau.ua/doc/?code=2664-14>.

87. Пушкар А. І., Трийд А. Н., Колос А. Л. Антикризове управління: модель, стратегії, механізми. Київ: Знання-Прес, 2009. 348 с.

88. Родионова Н. В. Антикризисный менеджмент. Москва: ЮНИТИ–ДАНА, 2011. 223 с.
89. Савицька В. Г. Економічний аналіз діяльності підприємства: навч. посіб. 3-тє вид., випр. і доп. Київ: Знання, 2007. 668 с.
90. Селіверстова Л. С., Скрипник О. В. Фінансовий аналіз: навч.-метод. посіб. / за заг. ред. С. М. Безрутенка. Київ: Центр учбової літератури, 2012. 274 с.
91. Скібіцький О. М. Антикризисный менеджмент : навч. посіб. Київ: Центр учбової літ., 2009. 568 с.
92. Старостенко Г. Г. Фінансовий аналіз: навч. посіб. для дистанц. навч. Київ: Університет «Україна», 2006. 202 с.
93. Тарасенко Н. В. Економічний аналіз: навчальний посібник. 4-те видання. Львів: Новий Світ-2000, 2008. 344 с.
94. Терещенко О. О., Павловський С. В. Удосконалення фінансового механізму антикризового управління підприємством. *Фінанси України*. 2016. № 6. С. 108–123.
95. Трусова Н. В. Фінансовий аналіз підприємства: теорія та практика: навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. Мелітополь: ВБ ММД, 2012. 389 с.
96. Тютюнник Ю. М. Фінансовий аналіз. Ч. 1. Полтава: Редакційно-видавничий відділ Полтавської державної аграрної академії, 2014. 358 с.
97. Тютюнник Ю. М. Фінансовий аналіз. Ч. 2. Полтава: Редакційно-видавничий відділ Полтавської державної аграрної академії, 2014. 394 с.
98. Тютюнник Ю. М. Фінансовий аналіз: навч. посіб. Київ: Знання, 2012. 815 с.
99. Тютюнник Ю. М., Тютюнник С. В., Дорошенко А. П. Фінансовий аналіз. Практикум: навч. посіб. Полтава: [РВВ ПДАА], 2010. 354 с.
100. Фінансовий аналіз промислових підприємств : навч. посіб. / за заг. ред. Нусінова В. Я. Кривий Ріг: Роман Козлов [вид.], 2016. 509, [1] с.
101. Фінансовий аналіз. Практикум: навч. посіб. / за заг. та наук. ред. д-ра екон. наук, проф. М. Д. Білик. Київ: КНЕУ, 2014. 474 с.
102. Фінансовий аналіз: навч. посіб. Тернопіль: ТНЕУ, 2016. 304 с.
103. Фінансовий аналіз: навчальний посібник / за заг. ред. І. О. Школьник. Київ: Центр учбової літератури, 2016. 368 с.
104. Фінансовий менеджмент: навч. посіб. / за заг. ред. І. О. Школьник, В. М. Кремень. Київ: Центр учбової літератури, 2015. 488 с.
105. Фомин Я. А. Диагностика кризисного состояния предприятия. Москва: ЮНИТИ-ДАНА, 2003. 349 с.
106. Шишкіна О., Кальченко О. Експрес-аналіз фінансового стану підприємства у системі фінансового і ризик-менеджменту. *Збірник матеріалів III Міжнародної науково-практичної інтернет-конференції*, 13 жовтня 2017 р. Переяслав-Хмельницький, 2017. Вип. 3. С. 389–395.

ДОДАТКИ

Додаток А

	Дата (рік, місяць, число)	КОДИ
Підприємство _____	за ЄДРПОУ	01
Територія _____	за КОАТУУ	
Організаційно-правова форма господарювання _____	за КОПФГ	
Вид економічної діяльності _____	за КВЕД	
Середня кількість працівників ¹ _____		
Адреса, телефон _____		
Одиниця виміру: тис. грн без десяткового знака (крім розділу IV Звіту про фінансові результати (Звіту про сукупний дохід) (форма № 2), грошові показники якого наводяться в гривнях з копійками)		
Складено (зробити позначку «v» у відповідній клітинці):		
за положеннями (стандартами) бухгалтерського обліку		
за міжнародними стандартами фінансової звітності		

Баланс (Звіт про фінансовий стан) на _____ 20__ р.

Форма № 1 Код за ДКУД 1801001

Актив	Код рядка	На початок звітного періоду	На кінець звітного періоду
1	2	3	4
I. Необоротні активи			
Нематеріальні активи	1000		
первісна вартість	1001		
накопичена амортизація	1002		
Незавершені капітальні інвестиції	1005		
Основні засоби	1010		
первісна вартість	1011		
знос	1012		
Інвестиційна нерухомість	1015		
Довгострокові біологічні активи	1020		
Довгострокові фінансові інвестиції: які обліковуються за методом участі в капіталі інших підприємств	1030		
інші фінансові інвестиції	1035		
Довгострокова дебіторська заборгованість	1040		
Відстрочені податкові активи	1045		
Інші необоротні активи	1090		
Усього за розділом I	1095		
II. Оборотні активи			
Запаси	1100		
Поточні біологічні активи	1110		
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	1125		
Дебіторська заборгованість за розрахунками: за виданими авансами	1130		
з бюджетом	1135		
у тому числі з податку на прибуток	1136		
Інша поточна дебіторська заборгованість	1155		
Поточні фінансові інвестиції	1160		
Гроші та їх еквіваленти	1165		
Витрати майбутніх періодів	1170		
Інші оборотні активи	1190		
Усього за розділом II	1195		
III. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття	1200		
Баланс	1300		

Пасив	Код рядка	На початок звітнього періоду	На кінець звітнього періоду
1	2	3	4
I. Власний капітал			
Зареєстрований (пайовий) капітал	1400		
Капітал у дооцінках	1405		
Додатковий капітал	1410		
Резервний капітал	1415		
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420		
Неоплачений капітал	1425	()	()
Вилучений капітал	1430	()	()
Усього за розділом I	1495		
II. Довгострокові зобов'язання і забезпечення			
Відстрочені податкові зобов'язання	1500		
Довгострокові кредити банків	1510		
Інші довгострокові зобов'язання	1515		
Довгострокові забезпечення	1520		
Цільове фінансування	1525		
Усього за розділом II	1595		
III. Поточні зобов'язання і забезпечення			
Короткострокові кредити банків	1600		
Поточна кредиторська заборгованість за:			
довгостроковими зобов'язаннями	1610		
товари, роботи, послуги	1615		
розрахунками з бюджетом	1620		
у тому числі з податку на прибуток	1621		
розрахунками зі страхування	1625		
розрахунками з оплати праці	1630		
Поточні забезпечення	1660		
Доходи майбутніх періодів	1665		
Інші поточні зобов'язання	1690		
Усього за розділом III	1695		
IV. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття	1700		
Баланс	1900		

Керівник

Головний бухгалтер

¹ Визначається в порядку, встановленому центральним органом виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері статистики.

Підприємство _____
(найменування)Дата (рік, місяць, число)
за ЄДРПОУ

КОДИ		
		01

Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід)
за _____ 20__ р.

Форма № 2 Код за ДКУД

1801003

I. ФІНАНСОВІ РЕЗУЛЬТАТИ

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000		
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2050	()	()
Валовий:			
прибуток	2090		
збиток	2095	()	()
Інші операційні доходи	2120		
Адміністративні витрати	2130	()	()
Витрати на збут	2150	()	()
Інші операційні витрати	2180	()	()
Фінансовий результат від операційної діяльності:			
прибуток	2190		
збиток	2195	()	()
Дохід від участі в капіталі	2200		
Інші фінансові доходи	2220		
Інші доходи	2240		
Фінансові витрати	2250	()	()
Втрати від участі в капіталі	2255	()	()
Інші витрати	2270	()	()
Фінансовий результат до оподаткування:			
прибуток	2290		
збиток	2295	()	()
Витрати (дохід) з податку на прибуток	2300		
Прибуток (збиток) від припиненої діяльності після оподаткування	2305		
Чистий фінансовий результат:			
прибуток	2350		
збиток	2355	()	()

II. СУКУПНИЙ ДОХІД

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Дооцінка (уцінка) необоротних активів	2400		
Дооцінка (уцінка) фінансових інструментів	2405		
Накопичені курсові різниці	2410		
Частка іншого сукупного доходу асоційованих та спільних підприємств	2415		
Інший сукупний дохід	2445		
Інший сукупний дохід до оподаткування	2450		
Податок на прибуток, пов'язаний з іншим сукупним доходом	2455		
Інший сукупний дохід після оподаткування	2460		
Сукупний дохід (сума рядків 2350, 2355 та 2460)	2465		

III. ЕЛЕМЕНТИ ОПЕРАЦІЙНИХ ВИТРАТ

Назва статті	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Матеріальні затрати	2500		
Витрати на оплату праці	2505		
Відрахування на соціальні заходи	2510		
Амортизація	2515		
Інші операційні витрати	2520		
Разом	2550		

IV. РОЗРАХУНОК ПОКАЗНИКІВ ПРИБУТКОВОСТІ АКЦІЙ

Назва статті	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Середньорічна кількість простих акцій	2600		
Скоригована середньорічна кількість простих акцій	2605		
Чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	2610		
Скоригований чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	2615		
Дивіденди на одну просту акцію	2650		

Керівник

Головний бухгалтер

Підприємство _____
(найменування)Дата (рік, місяць, число)
за ЄДРПОУ

КОДИ		

**Звіт про рух грошових коштів (за прямим методом)
за 20__ р.**

Форма № 3 Код за ДКУД

1801004

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
I. Рух коштів у результаті операційної діяльності			
Надходження від:			
Реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	3000		
Повернення податків і зборів	3005		
у тому числі податку на додану вартість	3006		
Цільового фінансування	3010		
Інші надходження	3095		
Витрачання на оплату:			
Товарів (робіт, послуг)	3100	()	()
Праці	3105	()	()
Відрахувань на соціальні заходи	3110	()	()
Зобов'язань з податків і зборів	3115	()	()
Інші витрачання	3190	()	()
Чистий рух коштів від операційної діяльності	3195		
II. Рух коштів у результаті інвестиційної діяльності			
Надходження від реалізації:			
фінансових інвестицій	3200		
необоротних активів	3205		
Надходження від отриманих:			
відсотків	3215		
дивідендів	3220		
Надходження від деривативів	3225		
Інші надходження	3250		
Витрачання на придбання:			
фінансових інвестицій	3255	()	()
необоротних активів	3260	()	()
Виплати за деривативами	3270	()	()
Інші платежі	3290	()	()
Чистий рух коштів від інвестиційної діяльності	3295		
III. Рух коштів у результаті фінансової діяльності			
Надходження від:			
Власного капіталу	3300		
Отримання позик	3305		
Інші надходження	3340		
Витрачання на:			
Викуп власних акцій	3345	()	()
Погашення позик	3350		
Сплату дивідендів	3355	()	()
Інші платежі	3390	()	()

1	2	3	4
Чистий рух коштів від фінансової діяльності	3395		
Чистий рух грошових коштів за звітний період	3400		
Залишок коштів на початок року	3405		
Вплив зміни валютних курсів на залишок коштів	3410		
Залишок коштів на кінець року	3415		

Керівник

Головний бухгалтер

Підприємство _____
(найменування)Дата (рік, місяць, число)
за ЄДРПОУ

КОДИ		

**Звіт про рух грошових коштів (за непрямим методом)
за 20__ р.**

Форма № 3-н Код за ДКУД 1801006

Стаття	Код рядка	За звітний період		За аналогічний період попереднього року	
		надходження	видаток	надходження	видаток
1	2	3	4	5	6
I. Рух коштів у результаті операційної діяльності					
Прибуток (збиток) від звичайної діяльності до оподаткування	3500				
Коригування на: амортизацію необоротних активів	3505		X		X
збільшення (зменшення) забезпечень	3510				
збиток (прибуток) від нереалізованих курсових різниць	3515				
збиток (прибуток) від неопераційної діяльності та інших негрошових операцій	3520				
Зменшення (збільшення) оборотних активів	3550				
Збільшення (зменшення) поточних зобов'язань	3560				
Грошові кошти від операційної діяльності	3570				
Сплачений податок на прибуток	3580	X		X	
Чистий рух коштів від операційної діяльності	3195				
II. Рух коштів у результаті інвестиційної діяльності					
Надходження від реалізації: фінансових інвестицій	3200		X		X
необоротних активів	3205		X		X
Надходження від отриманих: відсотків	3215		X		X
дивідендів	3220		X		X
Надходження від деривативів	3225		X		X
Інші надходження	3250		X		X
Витрачання на придбання: фінансових інвестицій	3255	X		X	
необоротних активів	3260	X		X	
Виплати за деривативами	3270	X		X	
Інші платежі	3290	X		X	

1	2	3	4	5	6
Чистий рух коштів від інвестиційної діяльності	3295				
III. Рух коштів у результаті фінансової діяльності					
Надходження від: Власного капіталу	3300		X		X
Отримання позик	3305		X		X
Інші надходження	3340		X		X
Витрачання на: Викуп власних акцій	3345	X		X	
Погашення позик	3350	X		X	
Сплату дивідендів	3355	X		X	
Інші платежі	3390	X		X	
Чистий рух коштів від фінансової діяльності	3395				
Чистий рух грошових коштів за звітний період	3400				
Залишок коштів на початок року	3405		X		X
Вплив зміни валютних курсів на залишок коштів	3410				
Залишок коштів на кінець року	3415				

Керівник

Головний бухгалтер

Додаток Д

Підприємство _____
(найменування)Дата (рік, місяць, число) _____
за ЄДРПОУ _____

КОДИ		
		01

Звіт про власний капітал
за _____ 20__ р.

Форма № 4 Код за ДКУД 1801005

Стаття	Код рядка	Зареєстрований (пайовий) капітал	Капітал у дооцінках	Додатковий капітал	Резервний капітал	Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	Неоплачений капітал	Вилучений капітал	Всього
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Залишок на початок року	4000								
Коригування:									
Зміна облікової політики	4005								
Виправлення помилок	4010								
Інші зміни	4090								
Скоригований залишок на початок року	4095								
Чистий прибуток (збиток) за звітний період	4100								
Інший сукупний дохід за звітний період	4110								
Розподіл прибутку:									
Виплати власникам (дивіденди)	4200								
Спрямування прибутку до зареєстрованого капіталу	4205								
Відрахування до резервного капіталу	4210								
Внески учасників:									
Внески до капіталу	4240								
Погашення заборгованості з капіталу	4245								
Вилучення капіталу:									
Викуп акцій (часток)	4260								
Перепродаж викуплених акцій (часток)	4265								
Анулювання викуплених акцій (часток)	4270								
Вилучення частки в капіталі	4275								
Інші зміни в капіталі	4290								
Разом змін у капіталі	4295								
Залишок на кінець року	4300								

Керівник

Головний бухгалтер